

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK FŐOSZTÁLYA

Tájékoztató

a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint az e törvényekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő, 2017-2018. évi módosításairól

A jogalkalmazás megkönnyítése érdekében tárcánk összefoglaló tájékoztatót kíván nyújtani a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) szociális szolgáltatásokat, valamint gyermekjóléti alapellátásokat érintő változásairól, valamint az e törvényekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek módosításairól. A törvény-módosításokat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2017. évi XCV. törvény tartalmazza, melyek a Magyar Közlöny 2017. évi 100. számában, 2017. június 27-én kerültek kihirdetésre. A tájékoztató a legjelentősebb módosításokat tartalmazza.

A végrehajtási rendeletek módosítását az alábbi rendeletek tartalmazzák:

- A szociális és gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni ellátásokkal összefüggő, valamint egyéb kormányrendeletek módosításáról szóló 235/2017. (VIII. 18.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2017. évi 131. számában jelent meg.
- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokkal összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 381/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2017. évi 208. számában jelent meg.
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) kormányrendelet módosításáról szóló 406/2017. (XII.15.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2017. évi 212. számában jelent meg.
- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2017. évi 229. számában jelent meg.
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról szóló 2/2018. (I. 18.) EMMI rendelet, amely a Magyar Közlöny 2018. évi 6. számában jelent meg.
- Egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelet, amely a Magyar Közlöny 2018. évi 13. számában jelent meg.

Új jogszabályok:

- Az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet, amely a Magyar Közlöny 2017. évi 210. számában jelent meg.
- A vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet, amely a Magyar Közlöny 2017. évi 169. számában jelent meg.

I. A Gyvt. módosítása

A családok átmeneti otthona által működtetett **külső férőhelyek kialakításával** összefüggő módosítások első körét az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CLXVI. törvény tartalmazta, mely a Magyar Közlöny 2016. évi 208. számában, 2016. december 19-én került kihirdetésre. A családok átmeneti otthonában élők minél sikeresebb kivezetése és a „visszaforgás” csökkentése érdekében a módosítás meghatározza a külső férőhely alapvető törvényi szabályait. A családok átmeneti otthona külső férőhelyeken 2018. január 1-jétől biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek. A külső férőhely egyrészt kedvezményes lakhatást, másrészt szociális munkát biztosít a családok számára. A családok átmeneti otthonában jelenleg 12 hónapig tartózkodhatnak a családok, ami szükség esetén 6 hónappal meghosszabbítható. A külső férőhelyen a családok 3 évig tartózkodhatnak, beleszámítva a családok átmeneti otthonában eltöltött időt is.

„51. § (12) A családok átmeneti otthona a férőhelyszámon belül kialakított külső férőhelyeken biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek.

(13) A külső férőhelyen történő ellátás időtartama a 45. § (6) bekezdése és a 47. § (3) bekezdés a) pontja szerinti időtartammal együtt sem haladhatja meg a három évet.

(14) A külső férőhelyen ellátott családok számára kedvezményes lakhatást, és ha az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges, a 32. § (5) bekezdése szerinti megállapodásban meghatározottak szerint szociális munkát kell biztosítani.

(15) A külső férőhelyek esetében a költségvetési támogatás a normál férőhelyekhez képest csökkentett mértékben illeti meg a fenntartót. A támogatás mértékét a központi költségvetésről szóló törvény állapítja meg.” (hatályos: 2018.01.01-től)

A módosítások második körét a 2017. évi módosító törvény tartalmazza, mely a külső férőhellyel kapcsolatos további szabályokat határoz meg, melyek értelmében a külső férőhelyek száma nem lehet több mint a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-a, továbbá a külső férőhelyek létrehozásának ösztönzése érdekében e férőhelyek mentesülnek a befogadási kötelezettség alól. A Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény 8. melléklete alapján a külső férőhely után 70 %-os mértékű alaptámogatás jár.

„51. § (2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenegy férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összeférőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.” (hatályos: 2017.07.12.-2017.12.31.)

„51. § (2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.” (hatályos: 2018.01.01-től)

„51. § (16) Az egy családok átmeneti otthona keretében működtetett külső férőhelyek férőhelyszáma egybeszámítva nem haladhatja meg a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-át.” (hatályos: 2018.01.01-től)

„145. § (2g) A gyermekek átmeneti otthonára és a családok átmeneti otthonára a (2a)–(2f) bekezdés szabályai helyett az Szt. 58/A. § (2a)–(2f) bekezdését kell alkalmazni, azzal, hogy a családok átmeneti otthona keretében létrehozott külső férőhelyek esetében a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás befogadás nélkül is jár.” (hatályos: 2017.07.12-től)

A jelenlegi szabályok alapján a Gyvt.-ben meghatározott férőhelyszámú, 12 és 40 fő közötti családok átmeneti otthonai és ezekhez kapcsolódóan telephelyekként 12 fő alatti házakban, lakásokban kialakított kis intézmények működnek. A külső férőhelyek kialakítására tekintettel ezeknek a kis intézményeknek a helyét meg kell találni a rendszerben. A már működő intézmények esetében a módosítás átmeneti időt biztosít arra, hogy a fenntartók megtervezzék a számukra kedvezőbb jövőbeni működési formát. A 12-nél kevesebb férőhellyel működő intézmények vagy a családok átmeneti otthonának részeként működhetnek tovább, vagy külső férőhellyé alakíthatók a fenntartó döntése szerint. 2017. november 15-ét követően ilyen férőhelyek már csak külső férőhelyként jöhetnek létre. A módosítás alapján felépülő rendszer elősegíti a szakmai létszámokkal és erőforrásokkal való racionálisabb gazdálkodást is.

„184. § (1) Ha a családok átmeneti otthonának fenntartója az 51. § (2) bekezdés 2017. november 15-én hatályos második mondatában foglaltak szerint legfeljebb tizenegy férőhelyes lakásban vagy családi házban – a szolgáltatói nyilvántartásba 2017. november 15-én bejegyzett – telephelyet működtet, 2017. november 30-áig kérelmezheti, hogy e telephelye 2018. január 1-jétől ne külső férőhelyként, hanem – kormányrendeletben foglaltak szerint – valamely általa fenntartott, a szolgáltatói nyilvántartásba székhelyként vagy telephelyként bejegyzett családok átmeneti otthonának részeként legyen bejegyezve. Az e bekezdés alapján bejegyzett férőhelyekre a 2018. január 1-jén hatályos 51. § (2) bekezdése szerinti férőhelykorlát nem vonatkozik.

(2) Ha a fenntartó az (1) bekezdésben meghatározott határidőt elmulasztja, vagy az 51. § (2) bekezdés 2017. november 15-én hatályos második mondata szerinti telephelyet 2017. november 15-ét követően jegyezték be a szolgáltatói nyilvántartásba, a legfeljebb tizenegy férőhelyes lakásban, illetve családi házban működtetett férőhelyeket hivatalból külső férőhelyként kell bejegyezni a szolgáltatói nyilvántartásba.

(3) Az (1), illetve (2) bekezdés szerinti adatmódosítással egyidejűleg az 51. § (2) bekezdés 2017. november 15-én hatályos második mondata szerinti telephelyet 2017. december 31-ével hivatalból törölni kell a szolgáltatói nyilvántartásból.” (hatályos: 2017.07.12-től)

II. Az Szt. módosítása

Az Szt.-ben a finanszírozásra való jogosultság egyes kérdései módosultak, a hajléktalan ellátás hatékonyabbá tétele érdekében új intézkedésként bevezetésre került a vörös kód riasztás, megteremtésre kerültek az új vezetőképzés alapjai, valamint a szakápolási központ ellátási célja és az igénybevételének feltételei.

II. 1. A finanszírozási rendszerbe történő befogadás egyes szabályainak módosítása

A módosítás a finanszírozási rendszerbe történő **befogadás egyes szabályait racionalizálja** az adminisztratív terhek csökkentése, valamint indokolt esetekben a támogatáshoz való hozzájutás megkönnyítése érdekében.

- A kapacitásszabályozás bevezetése óta az önkormányzati fenntartók által létrehozott új szolgáltatások, illetve bővítéssel létrehozott új kapacitások befogadás kötelesek voltak. A módosítás révén az önkormányzati fenntartók a befogadásra vonatkozó eljárás időigénye nélkül is jogosultak az állami támogatásra, amennyiben a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatás az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 14. § (3) bekezdése szerinti fejezetből finanszírozott.

„58/A. § (2b) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultságnak nem feltétele a befogadás

f) az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 14. § (3) bekezdése szerinti fejezetből finanszírozott szociális szolgáltató, intézmény (székhely, telephely) és az általa nyújtott szociális szolgáltatás, valamint az ehhez tartozó ellátotti létszám, férőhelyszám vagy feladatmutató esetén.” (hatályos: 2017. 07. 12-től)

- A 2017. évtől oly módon változtak a szabályok, hogy fenntartóváltás esetén a szociális és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszter egyetértése és az évi két döntési időpontra tekintet nélkül dönt, ha a fenntartóváltás költségvetési többletkiadással nem jár. A tapasztalatok azt mutatták, hogy a fenntartók gyakran csak egyes szolgáltatások működtetését kívánják átvenni, ami nem minősül fenntartóváltásnak, azonban ez elfogadható és támogatható igény. Erre tekintettel a módosítás lehetőséget biztosít a kapacitások (ellátotti létszám, férőhelyszám, feladatmutató) átvételére is, ha az költségvetési többletkiadással nem jár.

„58/A. §(2f) A szociális- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével indokolt esetben - évente két közzétett időpontban - dönthet a szolgáltató, intézmény, ellátotti létszám, férőhelyszám, illetve feladatmutató befogadásának szükségességéről a (2c) és a (2d) bekezdésben foglaltakra tekintet nélkül, a költségvetési források, a területi lefedettség, a szükségletek és a szolgáltatói nyilvántartásból törölt kapacitások figyelembevételével. Indokolt eset különösen a megszűnt intézmény ellátottairól való gondoskodás, a területileg hiányzó szolgáltatás pótlása, valamint a máshol nem ellátható személyek ellátásának biztosítása. A szociális- és nyugdíj politikáért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszter egyetértése nélkül dönt, ha a befogadást fenntartóváltásra vagy fenntartók közötti szolgáltatás, ellátotti létszám, férőhelyszám vagy feladatmutató átadásra tekintettel kéri, és a fenntartóváltás vagy átadás költségvetési többletkiadással nem jár. Ebben az esetben a döntést a közzétett évi két döntési időpontra tekintet nélkül kell meghozni.” (hatályos: 2017.07.12.-2017.12.31.)

- Az egyedi méltányossági kérelmek kezelése érdekében a módosítás – a 2018. január 1-jével hatályba lépő, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) keretein belül – a kérelem benyújtására meghatározott határnaptól számított 60 napos ügyintézési határidőt határoz meg.

„58/A. (2f) A szociális- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével indokolt esetben - évente két alkalommal - dönthet a szolgáltató, intézmény, ellátotti létszám, férőhelyszám, illetve feladatmutató befogadásának

szükségességéről a (2c) és a (2d) bekezdésben foglaltakra tekintet nélkül, a költségvetési források, a területi lefedettség, a szükségletek és a szolgáltatói nyilvántartásból törölt kapacitások figyelembevételével. Indokolt eset különösen a megszűnt intézmény ellátottairól való gondoskodás, a területileg hiányzó szolgáltatás pótlása, valamint a máshol nem ellátható személyek ellátásának biztosítása. A kérelem benyújtásának naptári napként meghatározott határidejét a szociál- és nyugdíj politikáért felelős miniszter közleményben teszi közzé, és döntését - az államháztartásért felelős miniszter attól számított 30 napon belül közölt álláspontja alapján - attól számított 60 napon belül hozza meg. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszter egyetértése és a közzétett évi két időpontra tekintet nélkül 30 napon belül dönt, ha a befogadást költségvetési többletkiadással nem járó fenntartóváltozásra, fenntartók közötti szolgáltatás, ellátotti létszám, férőhelyszám vagy feladatmutató átadásra tekintettel kéri.” (hatályos: 2018.01.01-től)

- Támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás esetében a korábbi szabályozás kizárta az átcsoportosítás jogcímen történő, a rendelkezésre álló kapacitásokra tekintet nélküli befogadást. Ugyanakkor a tapasztalat azt mutatta, hogy ez a korlátozás egyes esetekben indokolatlanul leszűkíti a fenntartók mozgásterét, például ugyanazon a településen belül egy korszerűbb ingatlanba történő költözést nem tesz lehetővé. Az ilyen esetek kiküszöbölésére a módosítás lehetővé teszi, hogy amennyiben az átcsoportosítás ellátási terület változásával nem jár, a befogadásra sor kerülhessen a kapacitásokra tekintet nélkül.

„58/A. § (2g) Támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás esetén a (2c) bekezdés - ide nem értve az ellátási területet nem érintő szétválás, egyesítés vagy átcsoportosítás esetében a (2c) bekezdés c) pont ca) és cb) alpontját - nem alkalmazható, a befogadásra a (2d) vagy a (2f) bekezdésben foglaltak alapján kerülhet sor.” (hatályos: 2017.07.12-től)

- A módosítás egyértelműsítette továbbá, hogy az emelt szintű férőhelyek átlagos szintű férőhelyekké történő átminősítése esetében a befogadásra csak egyedi miniszteri jogkörben kerülhet sor, továbbá az átminősítéssel érintett férőhelyen az ellátott személy gondozási szükségletét nem kell újból vizsgálni, az ellátás teljes időtartama alatt fennállónak kell tekinteni.

„58/A. § (2k) A (2f) bekezdésben foglaltak alapján kérhető az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülményeket és szolgáltatásokat biztosító tartós bentlakásos intézményre vonatkozó, 2008. január 1-jét megelőzően hatályos szabályok alapján a szolgáltatói nyilvántartásban emelt szintű férőhelyként befogadott férőhelyeknek az adott intézménytípusra a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott, általános szabályok szerinti támogatásra jogosító befogadása.” (hatályos: 2017.07.12-től)

„139/A. § (2) Ha a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2017. évi XCV. törvénnyel megállapított 58/A. § (2k) bekezdése alapján az emelt szintű férőhelyet az adott intézménytípusra a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott, általános szabályok szerinti támogatásra jogosító férőhelyként fogadják be, az ilyen férőhelyen ellátott személy gondozási szükségletét nem kell megvizsgálni és azt fennállónak kell tekinteni az ellátás teljes időtartama alatt, valamint számára továbbra is az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülmények és szolgáltatások nyújtására kötött megállapodás szerinti elhelyezést és ellátást kell biztosítani.” (hatályos: 2017.07.12-től)

- A Kormány az 1046/2017. (II. 3.) Korm. határozatban döntött az egyes állami fenntartásban lévő szociális intézmények, egyházak részére történő átadásával kapcsolatos források biztosításáról. Erre tekintettel a módosítás ezt az esetkört kivette a befogadási kötelezettség alól.

„58/A.§ (2b) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultságnak nem feltétele a befogadás

a) az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv által fenntartott vagy általa a 91. § (3) bekezdése alapján más fenntartónak átadott szociális szolgáltatók és szociális intézmények esetén,” (hatályos: 2017.07.12-től)

II. 2. „Vörös kód” bevezetése a hajléktalan ellátásban

A vörös kód egy speciális figyelmeztetés, melynek célja, hogy kritikus időjárási helyzetben felhívja a szociális ellátórendszer figyelmét, hogy a segítő tevékenység egyik legfőbb feladata közé tartozik az élet védelme. **A vörös kód ideje alatt az élet védelme érdekében a szociális szolgálatást nyújtók a bejegyzett szolgáltatásuk típusától, férőhelyszámától és ellátási területétől függetlenül, az utcai szociális szolgálatokkal és a regionális diszpécserszolgálatokkal együttműködve fogadni kötelesek a hajléktalan személyt.** A szociális intézményeknek a legkritikusabb időszakban (pl. rendkívüli hideg vagy meleg, nagy mennyiségű csapadék, szélsőséges időjárásváltozás) fel kell készülniük a vörös kód kiadása esetén az utcán élő emberek fogadására a következőképpen: az adott bentlakásos intézmény jelzi a területileg illetékes regionális diszpécserszolgálatnak, hogy egyszerre hány utcán élő személynek tud fedeleket biztosítani, és egyben kijelöli az intézményi kapcsolattartót is. Az utcán élők vörös kód idején történő fedél alá juttatása elsősorban a hajléktalan-ellátó intézményrendszeren keresztül kell, hogy megvalósuljon, az egyéb bentlakásos intézmények igénybevétele csak akkor történhet meg, ha az elhelyezés a hajléktalan-ellátáson belül már nem oldható meg. A bentlakásos intézménybe történő befogadás kizárólag a regionális diszpécserszolgálaton keresztül történhet. A vörös kód ideje alatt a szociális intézményeknek a hajléktalan személy élete és testi épsége megóvásához szükséges mértékben a pihenés, télen a melegedés lehetőségét kell csak biztosítani. **A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a szociális ágazati portálon közzétette a vörös kód ideje alatt alkalmazandó eljárásrendet.**

„65/E. § (3) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a -10°C vagy annál alacsonyabb hőmérséklet, tartósan 27°C feletti napi középhőmérséklet vagy egyéb időjárási körülmények esetén a meteorológiai szolgálat második szintű veszélyjelzése esetén a regionális diszpécserközpontokon keresztül vörös kód figyelmeztetést ad ki, amelynek ideje alatt a bentlakásos intézmények – a diszpécserközpont előzetes jelzése alapján – a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett ellátási formájuktól, ellátási területüktől és férőhelyszámuktól függetlenül kötelesek az intézménybe érkező hajléktalan személynek élete és testi épsége megóvásához szükséges mértékben a pihenés, télen a melegedés lehetőségét biztosítani. Az ellátás ideje alatt intézményi jogviszony nem jön létre. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a Szociális Ágazati Portálon a vörös kód ideje alatt alkalmazandó eljárásrendet tesz közzé.” (hatályos: 2017.07.12-től)

II. 3. A vezetőképzés alapjainak törvényi megteremtése

A személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, **vezetői megbízással rendelkező személyek képzésének rendszere**

átalakításra került 2018. január 1-jével, melynek eredményeképpen a vezetők folyamatos szakmai megújulását, tudatos és hatékony irányítóként való tevékenykedését, kompetencia-tudatosságának fejlesztését biztosító képzési rendszer kerül kialakításra. A vezetőképzés új rendszere arra készíti fel az ágazati vezetőket, hogy képesek legyenek saját vezetői szerepüket és az általuk irányított intézmények/szolgáltatások munkáját, szerepét rendszerszemléletben értelmezni, és a szakmai feladatok irányításához a hatályos jogszabályi környezetben elmélyült, korszerű ismereteket szerezzenek. Az új képzési rendszerben a vezetői megbízás feltétele az alap vezetőképzésen vagy mester vezetőképzésen, majd meghatározott időközönként megújító képzésen való részvétel. Az új rendszer kialakításával egyidejűleg a szociális alap- és szakvizsga rendszer megszüntetésre került. A képző intézmény a Semmelweis Egyetem, amelyet a miniszter jelölt ki.

„92/D. § (2) A személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, vezetői megbízással rendelkező személyek külön jogszabályban meghatározottak szerint vezetőképzésen vesznek részt.”

(3) A vezetőképzést végző szervezetet a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter jelöli ki.” (hatályos: 2018.01.01-től)

II. 4. A rehabilitációs intézményekre és a rehabilitációs célú lakóotthonokra vonatkozó külön szabályok módosítása

A hatályos szabályok szerint a rehabilitációs intézményi ellátást megelőzően rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot kell végezni. Ez alól a hajléktalan személyek és a szenvedélybetegek kivételt jelentenek, illetve pszichiátriai betegek és fogyatékos személyek esetében is időközben kivételszabályok épültek be, melyek elősegítik az ellátás minél könnyebb igénybevételét (például egy éven belül utólag elvégezhető a vizsgálat). 2017. január 1-jével bekerült a szabályozásba támogatott lakhatás esetében a komplex szükségletfelmérés mellett az alapvizsgálat elvégzésének kötelezettsége a fogyatékos személyek esetében. Célszerű, ha minden fogyatékos személy által igénybe vehető bentlakást nyújtó ellátás esetében egy típusú vizsgálat történik, ez az alapvizsgálat, melynek célja annak megállapítása, hogy a bentlakást nyújtó ellátás alanya lehet-e a vizsgált személy, és megfelelő-e számára az ellátás. A módosítás ezért **a fogyatékos személyek rehabilitációs ellátása esetében csak alapvizsgálatot ír elő**, a többi célcsoport ellátása esetében pedig egyáltalán nem kerül sor vizsgálatra a bekerülés feltételeként.

„113. § A fogyatékos személyek rehabilitációs intézményébe, illetve a fogyatékos személyek rehabilitációs célú lakóotthonába történő bekerülés feltétele a 70. § (5) bekezdése szerinti alapvizsgálat elvégzése.” (hatályos: 2017.07.12-től)

II. 5. Szakápolási központ működésének törvényi szabályai

A növekvő és mára jelentősen megváltozott ellátási igényekre reagálva kerül létrehozásra - jelenleg pilot program keretében - az idősellátás palettájáról hiányzó – az elsődlegesen egészségügyi szolgáltatást nyújtó szakápolási központ. A személyes gondoskodást nyújtó tartós bentlakásos intézményrendszerben kialakítandó szakápolási központ képes lesz a komplex szolgáltatásnyújtásra. A hosszantartó ápolás és gondozás mellett a szakápolási feladatok egységesítése lehetővé teszi, hogy e tevékenységek racionalizált költséggel, sokoldalúbb szolgáltatást lehetővé tevő helyen koncentrálódjanak. **Az új, komplex szakápolási központ a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában kerül kialakításra a jövő év során 150 férőhellyel, Mátészalkán.**

A módosítás megteremti a szakápolási központ kialakítására vonatkozó pilot program megkezdéséhez szükséges szabályozást, annak érdekében, hogy az új intézmény esetében is biztosított legyen az ágazati szabályoknak megfelelő működés. A szakápolási központban való ellátás feltétele – a gondozási szükséglet meglétén túl – a személyek egészségi állapotára tekintettel a kezelőorvos általi elrendelés, a végrehajtási rendeletben foglaltak szerint. A szakápolási központban történő szakápolási igény esetén hat hónapos átmeneti időre köthető szolgáltatási megállapodás azzal, hogy a szakápolásra szoruló beteg egészségi állapotát, illetve a szakápolás indikációjául szolgáló okot az átmeneti idő leteltekor felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat eredménye alapján vagy meghosszabbításra kerül újabb hat hónapra a szakápolási ellátás, vagy az ellátott további gondozása idősotthoni férőhelyen történik, vagy – amennyiben a szükségletek nem állnak fenn – az intézményi jogviszonya megszűnik.

„68. § (3a) Szakápolást is nyújtó idők otthonában (a továbbiakban: szakápolási központ) szakápolás annak a 18. életévét betöltött személynek nyújtható,

- a) aki idősotthoni ellátásra gondozási szükséglettel rendelkezik,
- b) aki betegségéből adódóan szakápolást igényel, de akut fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásra és állandó orvosi felügyeletre nem szorul, és
- c) akit a kezelőorvosa vagy – intézményi jogviszony fennállása esetén – a szociális intézmény orvosa szakápolási központba beutalt.

(3b) Szakápolási központban a szakápolás a gondozási szükséglet vizsgálatának eredménye és az orvosi vélemény alapján megállapított, legfeljebb hat hónapos, a 94/C. § szerinti megállapodásban meghatározott ideig történik. A szakápolási központ orvosa a szakápolás további indokoltságát a határozott idő letelte előtt felülvizsgálja. A felülvizsgálat eredménye alapján a szakápolás határideje – több alkalommal, egyszerre legfeljebb hat hónappal, a 94/C. § szerinti megállapodás módosításával – meghosszabbítható.”

„94/C. § (3) Az (1) bekezdés szerinti megállapodás tartalmazza

- a) az ellátás kezdetének időpontját,
- b) az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölését), szakápolási központ esetén a szakápolás határidejét,”

„115. § (1) Az intézményi térítési díj a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások ellenértékéeként megállapított összeg (a továbbiakban: intézményi térítési díj). Az intézményi térítési díjat a fenntartó tárgyév április 1-jéig állapítja meg. Az intézményi térítési díj összege nem haladhatja meg a szolgáltatási önköltséget. Az intézményi térítési díj év közben egy alkalommal, támogatott lakhatás esetében két alkalommal korrigálható. Az intézményi térítési díjat integrált intézmény esetében szolgáltatásonként, szakápolási központ esetében a szakápolási ellátásra külön kell meghatározni, ilyen esetben az önköltség számítása során a közös költségelemeket a szolgáltatásonkénti közvetlen költségek arányában kell megosztani.” (hatályos: 2017. 09. 01-től)

II. 6. Térítési díj megállapítására vonatkozó módosítás

A helyi önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról rendeletet alkot. A gyakorlatban a társulások esetében problémás a döntéshozatali folyamat: a társulás nem hozhat rendeletet, viszont a helyi önkormányzat ilyen esetekben nem dönthet önállóan. A probléma megoldása céljából, amennyiben a fenntartó önkormányzati társulás vagy többcélú kistérségi társulás, akkor a társulási megállapodásban erre **kijelölt települési önkormányzat** – a társulási

megállapodásban meghatározottak szerint – **alkot rendeletet** az érintett tárgykörökben. A módosítás várhatóan elősegíti az egységes jogalkalmazást a társulások körében.

„92. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról

b) ha a fenntartó önkormányzati társulás, akkor a társulási megállapodásban megjelölt székhely szerinti vagy az erre kijelölt települési önkormányzat a társulási megállapodásban meghatározottak szerint rendeletet alkot.” (hatályos: 2017.07.12-től)

III. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet

- A módosítás a hajléktalan személyek átmeneti szállására vonatkozóan határozza meg a **lakhatási költség fogalma alá tartozó költségelemeket**, továbbá pontosítja a bentlakásos ellátások esetében a térítési díj megállapítására vonatkozó szabályt.

„17. § Ha az ellátott a bentlakásos intézményben az intézményi étkeztést nem veszi igénybe, az intézményi térítési díjat az élelmezésre fordított költségekkel csökkentve kell megállapítani.”

„22. § (2) A hajléktalan személyek átmeneti szállása külső férőhelyén fizetendő lakhatási költség megállapítása során a 28. § (4) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni.” (hatályos: 2017. 08. 26-ától)

- A rendelet 2017. évi második módosítása a **jogosulatlanul igénybe vett személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások vonatkozásában a szociális hatáskört gyakorló szerv kijelölését tartalmazza**, amely szerint a fővárosi és megyei kormányhivatal jogosult eljárni az intézményi térítési díj teljes összege megfizetésének elrendelése tárgyában. Továbbá a lakhatási költségelemek keretében elszámolható kiadások köre bővült, abba a közös költség is beletartozik. A módosítás a támogatott lakhatás vonatkozásában meghatározza a távollét esetén irányadó térítési díj szabályokat.

„31. § (6) A Kormány az Szt. 17. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazása során az Szt. 17. § (3) bekezdése szerinti szociális hatáskört gyakorló szervként az intézmény székhelye, telephelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalt jelöli ki.”

„28. § (4) Lakhatási költség alatt a fűtés-, áram-, gáz-, víz- és csatornaszolgáltatásért, szemétszállításért fizetendő díjak és a közös költség együttes összege értendő.”

„28. § (7) A támogatott lakhatást igénybe vevő személy távolléte idejére személyi térítési díjként a lakhatási költség 100%-át, és ha távollétének ideje alatt az Szt. 75. § (1) bekezdés d) pontja szerint egyéb szolgáltatásokat igénybe veszi, a ténylegesen igénybe vett szolgáltatások térítési díját fizeti. Távollétnek minősül az a nap, melyen az ellátott nem tartózkodik a támogatott lakhatást biztosító ingatlanban.” (hatályos: 2018. 01.01-jétől)

IV. A támogatott szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII.30.) Korm. rendelet

- A fejlesztő foglalkoztatás tárgyevi pályázat lebonyolítása minden esetben a tárgyévet megelőző év IV. negyedévében zárul döntéssel, amikor még jellemzően nem ismert a tárgyevi

kötelező minimálbéremelés mértéke (a 2017-2018. évi döntés rendhagyó volt). Emiatt a tárgyévben esedékes kötelező minimálbér-emelések fedezetét a tárgyév január 1-jével hatályba lépő költségvetési törvények még nem tartalmazzák, különös tekintettel arra, hogy az érdekegyeztető minimálbér-tárgyalások általában párhuzamosan zajlanak a pályázati eljárással, tehát a két döntés nem tud egymásra tekintettel lenni. Ezért arra az esetre, amikor pótlólagos fedezet-átcsoportosításra kerül sor, külön, ám a tárgyévi pályázathoz szorosan kapcsolódó forrásallokációs mechanizmusra van szükség, amit a rendelet szabályainak kiegészítésével lehetett biztosítani. A rendelet új 12. § (1) bekezdése szerinti javaslat csak egy allokációs technikát hoz létre, és azt a mechanizmust segíti elő, hogy a fenntartók **egyszerűbben lemondhassanak a ki nem használt finanszírozott kapacitásairól, és ez gyorsabban kiosztásra kerülhessen más szolgáltatóknak.**

- Szükséges volt továbbá alacsonyküszöbű ellátás, utcai szociális munka, krízisközpontok és Biztos Kezdet Gyerekházak esetén **a finanszírozási időszak újabb egy évvel történő meghosszabbítása.**

„12. § (1) Ha fejlesztő foglalkoztatás esetén a tárgyévi fejezeti kezelésű előirányzat összege a pályázat elbírálását követően megemelésre kerül, a miniszter – a Főigazgatóság útján – javaslatot tehet a hatályos finanszírozási szerződéssel rendelkező fenntartóknak a tárgyévre megállapított feladatmutató megemelésére. Ha a fenntartó a tárgyévi feladatmutató megemelését elfogadja, a finanszírozási szerződést ennek megfelelően módosítani kell.

(2) Fejlesztő foglalkoztatás esetén az (1) bekezdésben foglaltakon túl a fenntartó

d) a Főigazgatóság felhívására naptári évenként egy alkalommal kérheti a tárgyévi feladatmutató évközi megemelését,

e) naptári félévenként egy alkalommal kérheti a tárgyévi feladatmutató évközi csökkentését.

f) (3) A tárgyévi feladatmutató (2) bekezdés szerinti

g) megemelésének elfogadásáról a miniszter az ellátások színvonalára és a rendelkezésre álló források erejéig – a bizottság javaslatának kikérését követően –,

h) csökkentésének elfogadásáról a Főigazgatóság dönt.

Ha a miniszter, illetve a Főigazgatóság a tárgyévi feladatmutató módosítását elfogadja, a finanszírozási szerződést ennek megfelelően módosítani kell.” (hatályos: 2018. 01.01-jétől)

„23. § (4) Az alacsonyküszöbű ellátás, az utcai szociális munka, a krízisközpontok és a Biztos Kezdet Gyerekházak 2018. évi finanszírozására általános pályázatot nem kell kiírni, a 2017. december 31-én hatályos finanszírozási szerződések hatálya 2018. december 31-éig meghosszabbodik. E szolgáltatások támogatása tekintetében a finanszírozási időszak 2018. december 31-éig tart.” (hatályos: 2018. 01.01-jétől)

- A Kormány döntése alapján a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: SZGYF) egyes intézményeit egyházi fenntartóknak adja át, ebből adódóan problémát jelentett, hogy a pályázati úton finanszírozott ellátások esetében az átvevő fenntartó a pályázati rendszer szempontjából új fenntartónak minősül, amely az átvett engedélyesére nem pályázhatott, és ezáltal vele finanszírozási szerződés nem volt köthető. A módosítás ez esetben lehetővé teszi, hogy **pályázat kiírása nélkül kössék meg a finanszírozási szerződést**, de kizárólag csak az átvett szolgáltatásokra, feladatmutatókra.

„9/A. § (1) Ha a Főigazgatóság az e rendelet szerinti szolgáltatást is nyújtó engedélyesét más fenntartó fenntartásába adja, az engedélyest átvevő fenntartóval az engedélyes által a fenntartóváltozás időpontjában nyújtott szolgáltatásra – fejlesztő foglalkoztatás esetén

legfeljebb a fenntartóváltozás időpontjára számított feladatmutató erejéig – a finanszírozási szerződés a finanszírozási időszak végéig pályázati eljárás lefolytatása nélkül is megköthető.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben a finanszírozási szerződés megkötéséről a miniszter dönt, és a hatályos finanszírozási feltételeknek megfelelően megállapítja a 7. § (5) bekezdés c) pont ca)–cc) alpontja szerinti egyéb feltételeket. A Főigazgatóság a döntésről és a feltételekről – a miniszteri döntést követő 8 napon belül – értesíti az engedélyest átvevő fenntartót. „10. § (2b) A 9/A. § szerinti esetben – a (2) bekezdésben foglaltakon túl – a finanszírozási szerződés megkötésének feltétele, hogy az engedélyest átvevő fenntartó csatlakozott a Főigazgatóság elektronikus pályázatkezelő rendszeréhez.” (hatályos: 2018. 01.01-jétől)

„10. § (2) A finanszírozási szerződés megkötésének feltétele az alábbi iratok benyújtása:
a) a pályázó, illetve a 9/A. § szerinti esetben az engedélyest átvevő fenntartó és – ha a szolgáltató jogi személy – a szolgáltató nyilatkozata arról, hogy nincs köztartozása,”

....

„10. § 2b) A 9/A. § szerinti esetben – a (2) bekezdésben foglaltakon túl – a finanszírozási szerződés megkötésének feltétele, hogy az engedélyest átvevő fenntartó csatlakozott a Főigazgatóság elektronikus pályázatkezelő rendszeréhez.

(3) A (2) bekezdés szerinti dokumentumokat a pályázati döntésről szóló értesítés tárhelyre érkezését, a szolgáltatói nyilvántartásba nem vagy nem a döntésnek megfelelően bejegyzett szolgáltató esetén a bejegyzés, illetve az adatmódosítás jogerőre emelkedését, illetve a 9/A. § (2) bekezdése szerinti értesítésnek a fenntartó által történő kézhezvételét követő 20 napon belül kell a Főigazgatóságnak megküldeni.

(4) A finanszírozási szerződést általános pályázat esetén a teljes finanszírozási időszakra, a 9/A. § szerinti esetben a fenntartóváltozás időpontjától a finanszírozási időszak végéig terjedő időre, egyéb esetben a pályázati kiírásban meghatározott időponttól a finanszírozási időszak végéig terjedő időre kell megkötni.” (hatályos: 2018. 01.01-jétől)

V. A fogyatékos személyek alapvizsgálatáról, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatról, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatáról szóló 92/2008. (IV. 23.) Korm. rendelet

A módosítás az Szt. bürokrácia-csökkentést szolgáló változásait vezeti át az intézményi ellátottak vizsgálatával kapcsolatos kormányrendeleti szintű szabályokon. A rehabilitációs alkalmassági vizsgálat és az ehhez kapcsolódóan nevesített felülvizsgálat megszűnésével a vizsgálatok egységesítésre kerülnek: **minden fogyatékos személy elhelyezése esetében alapvizsgálatra kerül sor. A vizsgálati díjak megszűnnek.**

„2. § Az Szt. 70. § (5) bekezdése szerinti alapvizsgálatot és az Szt. 113/A. §-a szerinti felülvizsgálatot (a továbbiakban együtt: vizsgálat) Budapest Főváros Kormányhivatalának (a továbbiakban: Hivatal) szakértői bizottsága végzi.”

„4. § (2) A Hivatal szakértői bizottságára és annak működésére az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló kormányrendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.”

„5. § (1) Az alapvizsgálatot egyszer kell elvégezni, amikor a lefolytatására az Szt.-ben meghatározott feltételek első alkalommal teljesülnek. Az alapvizsgálat az ellátási típus vagy forma megváltozása, áthelyezés, illetve új intézményi jogviszony keletkezése esetén sem ismételtető meg.

(2) Az intézményvezető az alapvizsgálatot

a) áthelyezés esetén az áthelyezés kezdeményezését követő nyolc napon belül,

- b) támogatott lakhatás esetén a komplex szükségletfelméréssel egy időben,
- c) az a) és b) pontban nem említett esetben az előgondozás során kezdeményezi.

(2a) Le kell folytatni az Szt. 113/A. §-a szerinti felülvizsgálatot

- a) az ellátás időtartamának az Szt. 112. § (2) bekezdése szerinti meghosszabbítása esetén,
- b) rehabilitációs célú lakóotthonban határozatlan időre elhelyezett ellátott esetén az elhelyezést követő tíz év elteltével.

(3) A (2a) bekezdés szerinti esetben az intézményvezető a felülvizsgálatot az esedékességet megelőzően legalább hatvan nappal kezdeményezi.

(4) Felülvizsgálatot a (2a) bekezdésben foglaltakon túl az ellátott, törvényes képviselője, – a Polgári Törvénykönyv szerinti, az ellátott által a felülvizsgálat kezdeményezésére és a vizsgálattal kapcsolatos személyes adatok kezelésre meghatalmazott – közeli hozzátartozója (a továbbiakban: közeli hozzátartozó) vagy az intézményvezető kezdeményezésére, naptári évenként legfeljebb egyszer kell lefolytatni.”

„5. § (7) A vizsgálat térítésmentes.” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

A törvényi változáshoz igazodóan a rehabilitációs alkalmassági vizsgálat és a felülvizsgálat szabályozása kivezetésre került a rendeletről azzal, hogy a vizsgálatok elvégzésének időbelisége és a szakértői bizottság munkája alapvetően nem változott. Fontos változás viszont, hogy **minden esetben el kell végezni a fogyatékos személy alapvizsgálatát támogatott lakhatás igénylésekor a komplex szükségletfelméréssel együtt.**

„6. § (1) Soron kívüli elhelyezési kérelem esetén az alapvizsgálatot a kezdeményezés beérkezését követő tizenöt napon belül kell lefolytatni.

(1a) Támogatott lakhatás esetén az alapvizsgálatot a komplex szükségletfelméréssel egyidejűleg kell lefolytatni.

(1b) Az (1) és (1a) bekezdésben nem említett esetben az alapvizsgálatot, valamint a felülvizsgálatot a kezdeményezés beérkezését követő ötven napon belül kell lefolytatni.

(1c) Ha az ellátott lakhatása vagy állapotának megfelelő ellátása másképpen nem biztosított, illetve a késedelem a rehabilitáció eredményességét veszélyeztetné, az ellátott az intézményben - ide nem értve a támogatott lakhatást -, illetve a lakóotthonban az alapvizsgálat befejezése előtt is elhelyezhető.

(1d) A szakértői bizottság az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotának felméréseivel, az egyénre szabott ellátás biztosítása érdekében

- a) megállapítja, hogy az ellátott számára mely ellátási típus és forma megfelelő,
- b) rehabilitációs ellátás esetén megállapítja, hogy az ellátott készségei, képességei alapján alkalmas-e a rehabilitációs programban való önkéntes részvételre, és
- c) segíti az egyéni fejlesztési terv, az egyéni gondozási terv, a szolgáltatási terv, illetve az egyéni rehabilitációs program elkészítését.”

„7. § (1) A szakértői bizottság a vizsgálat eredményét szakvéleményben foglalja össze. A szakértői bizottság a szakvéleményt tagjai többségének támogató szavazatával fogadja el. Négyfős szakértői bizottságban szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(2) A szakvélemény tartalmazza

- h) a szakvélemény felülbírálatának lehetőségéről szóló tájékoztatást,
- i) annak megállapítását, hogy az ellátási típus és forma, rehabilitációs célú lakóotthon esetén a határozott, illetve határozatlan időre történő elhelyezés megfelel-e az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotának, szükség esetén a javaslatot az ellátási típus vagy forma megváltoztatására,

j) a javaslatot az egyéni fejlesztési terv, az egyéni gondozási terv, a szolgáltatási terv, illetve az egyéni rehabilitációs program elkészítéséhez, módosításához,

k) rehabilitációs ellátás esetén az Szt. 112. § (2) bekezdése szerinti esetben a véleményt arról, hogy az ellátás időtartamának meghosszabbítása indokolt-e.”

„7. § (3a) Az intézményvezető a vizsgálat eredménye alapján

a) gondoskodik az egyéni fejlesztési terv, az egyéni gondozási terv, a szolgáltatási terv, illetve az egyéni rehabilitációs program elkészítéséről, módosításáról, vagy

b) kezdeményezi az intézményi jogviszony megszüntetését, illetve az ellátott más intézményben történő elhelyezését, ha a szakvélemény alapján indokoltnak látja.

(3b) Az ellátás az Szt. 112. § (2) bekezdése szerint csak akkor hosszabbítható meg, ha a szakértői bizottság ezt javasolja.”

„8. § (1) A szakvélemény kézhezvételét követő tizenöt napon belül az ellátott, törvényes képviselője és - ha a felülvizsgálatot a közeli hozzátartozó kezdeményezte - közeli hozzátartozója, valamint az intézményvezető - az ok megjelölésével - kérheti a szakvélemény felülbírálatát.” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

VI. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sznvr.)

Az Sznvr. módosítását egyrészt a szakmai indokok alapján véghezvitt jogszabály-módosítás, másrészt az eljárási jogszabályok változását maga után vonó az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2018. január 1-jei hatálybalépése indokolta.

• A Gyvt. 2018. január 1-jétől hatályos módosítása **révén a családok átmeneti otthona a lakhatási szolgáltatást külső férőhelyen is** biztosíthatja. A családok átmeneti otthona keretében működő külső férőhely bejegyzése a más szolgáltatások külső férőhelyével azonos módon fog történni a rendelet szabályainak értelmében. A szolgáltatói nyilvántartásban a külső férőhelyek címe szerepel, valamint a férőhelyek címenkénti száma, azaz családok átmeneti otthona külső férőhelye alatt a külső férőhely elhelyezésére szolgáló ingatlant értjük, ahol - mivel családok elhelyezéséről van szó – több férőhely kerül kialakításra.

„1. § h) külső férőhely:

ha) hajléktalan személyek átmeneti szállása esetén,

hb) rehabilitációs szociális intézményi ellátás esetén az utógondozás ideje alatt,

hc) családok átmeneti otthona esetén vagy

hd) utógondozói ellátás esetén

a szolgáltató által, de a szolgáltató épületén kívül biztosított lakhatási forma;”

„1. melléklet

(Az engedélyes által nyújtott szolgáltatások adatai

az engedélyes által nyújtott szolgáltatás megnevezése az alábbiak szerint, továbbá az egyes szolgáltatásokra vonatkozó alábbi adatok:

családok átmeneti otthona:)

3.1.27.4. a külső férőhelyek címe és összesített férőhelyszáma,

3.1.27.5. a Gyvt. 184. § (1) bekezdése alapján bejegyzett szolgáltatási hely címe és a férőhelyek címenkénti száma,” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

- **A falu- és tanyagondnoki szolgáltatás** esetén a szolgáltatói nyilvántartás adatainak köréből - az 1. mellékletből - **hatályon kívül helyezésre kerülnek a szolgáltatáshoz használt gépjármű adatai**, ennek a hatósági nyilvántartásban történő állandó lekötése ugyanis felesleges adminisztrációs terhet jelent a fenntartóknak. A szolgáltatás bejegyzése és ellenőrzése során a megfelelő gépjármű megléte természetesen továbbra is vizsgálandó.

„1. melléklet

3. Az engedélyes által nyújtott szolgáltatások adatai:

3.1. az engedélyes által nyújtott szolgáltatás megnevezése az alábbiak szerint, továbbá az egyes szolgáltatásokra vonatkozó alábbi adatok:

3.1.1. falugondnoki szolgáltatás,

3.1.2. tanyagondnoki szolgáltatás,” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

- Az Szt. módosítása bevezeti az időseknek szociális ellátást és szakápolást egyaránt nyújtó **szakápolási központ** fogalmát. Az új szabályozás az ehhez szükséges **eljárási szabályokat tartalmazza**, valamint egyértelműsíti, hogy a hatályba lépésekor szakápolásra vonatkozó engedéllyel működő intézmények továbbra is működhetnek a jelzett engedélyeiknek megfelelően, nem kell átalakulniuk szakápolási központtá.

„11. § (1a) Szakápolási központ ideiglenes hatállyal nem jegyezhető be.”

„50/F. § (1) A bentlakásos szociális intézményben szervezett egészségügyi ellátásra is működési engedéllyel rendelkező idősek otthona nem köteles kérni a szakápolási központként történő bejegyzését a szolgáltatói nyilvántartásba.”

„1. melléklet

(Az engedélyes által nyújtott szolgáltatások adatai

az engedélyes által nyújtott szolgáltatás megnevezése az alábbiak szerint, továbbá az egyes szolgáltatásokra vonatkozó alábbi adatok:

ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás:)

„3.1.12.1. idősek otthona:

3.1.12.1.1. férőhelyszám,

3.1.12.1.2. ha az idősek otthona szakápolási központként működik,

3.1.12.1.2.1. az erre vonatkozó adat,

3.1.12.1.2.2. a szakápolási központként működtethető férőhelyek száma,”

(hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

- Az **egyéb főzőhelyként szociális étkeztetést nyújtó engedélyes fenntartója köteles kérelmezni az engedélyes által nyújtott szolgáltatásra vonatkozó adatok – szociális konyhára vagy népkonyhára történő – módosítását**. Ha a fenntartó a 2018. június 30-ai határidőt elmulasztja, a működést engedélyező szerv az egyéb főzőhelyként nyújtott szociális étkeztetést törli a nyilvántartásból. Az egyéb főzőhely, mint szolgáltatási mód nem szűnik meg, a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet módosítása okán a szociális konyha keretén belül kerül szabályozásra, mint a szociális konyha egyik formája.

„50/F. § (2) Az egyéb főzőhelyként szociális étkeztetést nyújtó engedélyes fenntartója 2018. június 30-áig köteles kérelmezni az engedélyes által nyújtott szolgáltatásra vonatkozó adatok – szociális konyhára vagy népkonyhára történő – módosítását. Ha a fenntartó a határidőt elmulasztja, a működést engedélyező szerv 2018. augusztus 1-jétől az egyéb főzőhelyként nyújtott szociális étkeztetést, ha pedig az engedélyes kizárólag ilyen

szolgáltatást nyújtott, az engedélyest törli a szolgáltatói nyilvántartásból.” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról és egyes kormányrendeletek megalkotásáról szóló 457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet az **Ákr. rendelkezéseivel összhangban** tartalmazza a kormányrendeleti szintű módosításokat egy minden ágazatot felölelő szabályozási csomagban. E rendelet az Sznyr. szabályait is módosítja, átvezetve az eljárási változásokat. A módosuló szabályok közül az alábbiakat emeljük ki.

„15. § (3) Időszakos férőhelybővítés és kizárólag menekültként el nem ismert, kísérő nélküli kiskorúakat ellátó gyermekotthon esetén az ügyintézési határidő tíz nap.”

„19. § (1) A működést engedélyező szerv a lakhatási szolgáltatást biztosító ingatlant, a foglalkoztatási helyet, egyéb esetben a szolgáltatást ideiglenes hatállyal jegyzi be, ha a tűzvédelmi szakhatóság a hozzájárulását határozott időre adja meg, vagy a miniszteri rendeletben meghatározott nem ágazati feltételekre vonatkozó jogszabály alapján ideiglenes hatályú bejegyzésnek van helye.

(2) A fenntartó kérelmére a miniszteri rendeletben meghatározott nem ágazati feltételek teljesítéséről és a tárgyi feltételek teljesítéséről a működést engedélyező szerv előzetes állásfoglalást ad ki. Ha a fenntartó az engedélyes bejegyzése iránti eljárásban felhasználja az előzetes állásfoglalást, és – feltétel meghatározása esetén – a fenntartó igazolja, hogy az előzetes állásfoglalásban megkövetelt feltételt teljesítette, a működést engedélyező szerv az előzetes állásfoglalás szerint teljesített feltételt nem vizsgálja. Az előzetes állásfoglalásra egyebekben az előzetes szakhatósági állásfoglalásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.”

„25. § (3) Az (1) vagy (2) bekezdés alapján teljesített bejelentéshez mellékelni kell a bejelentésben foglaltakat alátámasztó okirat másolatát, kivéve, ha az adat bírósági vagy hatósági nyilvántartásban rendelkezésre áll.”

„31. § Az ideiglenes befogadó férőhellyel kapcsolatos adatmódosítási eljárásokban a működést engedélyező szerv ügyintézési határideje tíz nap.”

„32. § A működést engedélyező szerv a szakkérdés miatti ideiglenes hatályú bejegyzés hatályát meghosszabbítja, ha a tűzvédelmi szakhatóság a hozzájárulását ismét határozott időre adja meg, vagy a miniszteri rendeletben meghatározott nem ágazati feltételre vonatkozó jogszabály alapján az ideiglenes hatályú bejegyzés meghosszabbításának van helye.”

„50/G. § E rendeletnek az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelettel megállapított rendelkezéseit a rendelkezések hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.” (hatályos: 2017. 12. 31-étől)

- Az Ákr. hatálybalépésével az Sznyr.-ből deregulálásra kerültek a szakhatóságok és a szakkérdések vizsgálatára vonatkozó rendelkezések. Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet **tartalmazza az 1. mellékletében meghatározott szakkérdések tekintetében, hogy a Kormány mely hatóságokat jelöli ki szakhatóságként.** A szociális ügyekre vonatkozó kijelölést az 1. melléklet 15. táblázata tartalmazza. A **szakkérdések vizsgálatának feltételrendszerét** a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint

személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet tartalmazza „nem ágazati feltételek” cím alatt.

VII. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet

- A legjelentősebb módosítás, hogy a rendelet 2. számú melléklet I. pontjában foglalt, „Ágazatspecifikus munkakörök a szociális területen” című táblázatot az új szabályozás akképpen módosítja, hogy a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet szabályozásából 2018. január 1-jével **kivezetésre kerülő munkaköri megnevezéseket hatályon kívül helyezi**, továbbá **a szakápolási központ létszámfeltételeihez kapcsolódó új munkaköröket bevezeti**. A módosított táblázat részeként a falugondnok, tanyagondnok munkakör a kisegítő munkakörökből a segítő munkakör mellett kerül feltüntetésre. A jelenleg foglalkoztatott falu- és tanyagondnokoknál akad példa a szakképesítéssel rendelkező munkaerőre, ezért az „E” kategóriába való besorolás lehetősége biztosítottá vált.

- A módosítás alapján a szociális szakvizsga megléte, mint a „G” és „I” fizetési osztályokba sorolás feltétele 2020. december 31-éig elfogadható, azt követően a vezetőképzésre vonatkozó miniszeri rendeleti szabályozás hatálybalépése következtében az **alap vezetőképzés vagy mester vezetőképzés vizsgakövetelménye teljesítését igazoló tanúsítvány megszerzése lesz elfogadható, mint besorolási feltétel**. A módosítás nem érinti a pedagógus szakvizsga megszerzése esetére irányadó besorolási szabályt.

- A módosítás a munkakörök átalakítása okán átvezeti a megváltozott elnevezéseket a kormányrendeleti szabályozásban, valamint rögzíti, hogy a vezetőképzés jogszabályban előírt szakvizsgával egyenértékű.

„3. § (2) Vezetőnek minősül az (1) bekezdés a) pontja szerinti intézmény gazdasági vezetője, a vezető gondozó, az vezető ápoló, az osztályvezető ápoló, a szociális és mentálhigiénés csoportvezető, a vezető pedagógus, a bölcsődei, mini bölcsődei tagintézményvezető,”

„9. § (3) A Törvény 61. § (1) bekezdés g) és i) pontjával összefüggésben a munkakör betöltéséhez jogszabályban előírt szakvizsgával egyenértékűnek kell elismerni az alap vezetőképzés vagy mester vezetőképzés vizsgakövetelménye teljesítését igazoló tanúsítványt.”

„22. § (1) A 2017. december 31-én intézményvezető-helyettesi megbízással rendelkező személy, ha szociális szakvizsgát vagy pedagógus szakvizsgát tett, vagy a 2017. december 31-én hatályos szabályozás alapján a szociális szakvizsga letételének kötelezettsége alól mentesült, fizetési osztályba sorolás tekintetében intézményvezető-helyettesi megbízása fennállásáig úgy tekintendő, mintha vezetőképzés vizsgakövetelményét igazoló tanúsítvánnyal rendelkezne.

(2) A 2017. december 31-én intézményvezetői megbízással rendelkező személy, ha szociális szakvizsgát vagy pedagógus szakvizsgát tett, vagy a 2017. december 31-én hatályos szabályozás alapján a szociális szakvizsga letételének kötelezettsége alól mentesült, fizetési osztályba sorolás tekintetében 2020. december 31-éig úgy tekintendő, mintha vezetőképzés vizsgakövetelményét igazoló tanúsítvánnyal rendelkezne.” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

VIII. A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet

- A családok átmeneti otthona esetében a külső férőhelyen biztosított szolgáltatásnyújtás miatt ki kell terjeszteni **az országos jelentési rendszerbe történő adatszolgáltatás** körét.

- A módosítás a **nevelőszülői hálózatot** fenntartó számára havi rendszerességgel **jelentési kötelezettséget ír elő**, annak érdekében, hogy évközben is nyomon követhető legyen a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló nevelőszülők létszámának alakulása és a tervezési feladatok elvégzéséhez korrekt adat álljon rendelkezésre.

A fentieknek megfelelően a rendelet 1. melléklete is módosul.

„12. § (1) Az országos jelentési rendszerbe
a) bölcsődei ellátás esetén évente kétszer, április 30-áig és szeptember 30-áig,
b) nevelőszülői ellátás esetén havonta, a jelentési időpontot követő öt napon belül,
c) az a) és b) pontban nem említett szolgáltatások esetén évente kétszer, január 31-éig és július 31-éig be kell jelenteni az 1. melléklet szerinti adatokat.”

„1. melléklet:
(Gyermekjóléti alapellátások:)
„2.3. Családok átmeneti otthona:
2.3.1. a jelentési időpontban a szolgáltatás igénybevételére várakozók száma,
2.3.2. a jelentési időpontban külső férőhelyen és a Gyvt. 184. § (1) bekezdése alapján bejegyzett szolgáltatási helyen ellátottak és az arra várakozók száma.”

2.4. Nevelőszülői ellátás: a jelentési időpontban nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló nevelőszülők száma.

(Kiegészítő szabályok:)
3.1. Jelentési időpont:
3.1.1. bölcsődei ellátás esetén április 1-je és szeptember 1-je,
3.1.2. nevelőszülői ellátás esetén minden hónap első napja,
3.1.3. a 3.1.1. és 3.1.2. pontban nem említett szolgáltatások esetén december 31-e és június 30-a.” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

IX. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet

A módosítás a családok átmeneti otthonainak **külső férőhelye** vonatkozásában határozza meg **a lakhatási költség körébe tartozó költségelemeket**, amely alapján lakhatási költségként a fűtés-, áram-, gáz-, víz- és csatornaszolgáltatásért, szemétszállításért fizetendő díjak és a közös költség együttes összege állapítható meg.

„14. § (6) A családok átmeneti otthona külső férőhelyén a Gyvt. 150. § (4a) bekezdés b) pontja szerinti lakhatási költségként a fűtés-, áram-, gáz-, víz- és csatornaszolgáltatásért, szemétszállításért fizetendő díjak és a közös költség együttes összege állapítható meg.” (hatályos: 2018. 01. 01-jétől)

X. Az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet

2018. január 1-jén hatályba lépett Ákr. szabályozása értelmében eljárásjogi rendelkezések miniszteri rendeleti szinten nem szabályozhatóak. Erre tekintettel szükséges a szociális ágazat szakértői névjegyzékeire vonatkozó, miniszteri rendeleti szinten szabályozott rendelkezéseket **kormányrendeleti szinten újraszabályozni**, a vonatkozó miniszteri rendeletet pedig hatályon kívül helyezni. Az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékre és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékre vonatkozó rendelkezések újraszabályozására a fentiekén túl azért is szükséges, mert a szakértői tevékenység végzése 2016. január 1-jétől nem engedélyhez, hanem bejelentéshez kötött. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 19/B. §-a Budapest Főváros Kormányhivatalát jelöli ki az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékekkel és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékekkel összefüggő feladatokat ellátó szervként. A szakértői tevékenység megkezdésével kapcsolatos bejelentést Budapest Főváros Kormányhivatalához kell benyújtani.

Az új rendelet meghatározza mind az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzék, mind az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzék **szakterületeit, a bejelentés tartalmi követelményeit, valamint mellékleteiben az egyes szakterületek tekintetében elfogadható szakképesítést, vezetőképzést, szakvizsgát és szakmai gyakorlatot, továbbá a szakmai ajánlás tartalmi és formai követelményeit.** A kormányrendelet – a szociális ágazati vezetőképzés szintén 2018. január 1-jétől hatályba lépett rendszerére tekintettel – a szociális szakvizsga mellett már mindenhol feltünteti a szociális ágazati alap vezetőképzés alapozó képzését. A gyermekvédelmi és a szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatásának bejelentése határozatlan időre szól. Az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékben vagy az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékben szereplő szakértők az új rendelet hatálybalépését követően is, külön bejelentés nélkül a névjegyzékben maradnak. A szakértőknek a névjegyzékbe vételüket követő egy éven belül egy alkalommal felkészítő képzésen, azt követően ötévenként legalább két alkalommal továbbképzésen kell részt venniük. A korábbi szabályozáshoz képest az előírások - a tényleges gyakorlatnak megfelelően - annyiban pontosodtak, hogy jelen rendelkezésekben meghatározásra kerül a felkészítő képzés és továbbképzés tartalma, valamint óraszám: a felkészítő képzés és a továbbképzés is 6 óra időtartamú.

XI. A vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet

A személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, **vezetői megbízással rendelkező személyek képzésének rendszere a szociális és a gyermekvédelmi törvény módosulásával 2018. január 1-jével megváltozott.** A vezetőképzés új rendszere arra készíti fel az ágazat intézményvezetőit, hogy képesek legyenek saját vezetői szerepüket és az általuk irányított intézmények/szolgáltatások munkáját, szerepét rendszerszemléletben értelmezni, és a szakmai feladatok irányításához a hatályos jogszabályi környezetben elmélyült, korszerű ismereteket szerezzenek. A vezetőképzés a vezetők tudatos és hatékony irányítóként való tevékenykedését, kompetencia-tudatosságának fejlesztését biztosító képzési rendszer kialakítását célozza.

A vezetéshez szükséges **kompetenciák fejlesztése, létrehozása hatékonyabbá és eredményesebbé fogja tenni a szociális ágazatban dolgozó vezetők munkáját.** Az eredményes vezető munkája az egész szervezet működését megalapozza, ami végső soron az ellátottak biztonságát, a feljükk nyújtott segítség hatékonyságát is növeli. Az adott földrajzi – gazdasági – társadalmi környezetben működő intézmények vezetői a képzés során megszerzett megbízható vezetői tudással támogatni tudják fenntartóikat a stratégiai döntések meghozatalában is. Az ágazat egészének szüksége van arra, hogy a mindenkori hatékony vezetői kompetenciák megjelenjenek a közszolgáltatást végző intézményekben. Ezért szükséges egységes oktatási program mellett képezni az intézményvezetőket.

A cél, hogy olyan ágazati vezetőképzés jöjjön létre, amely sokrétűen felkészíti a leendő és a már gyakorló vezetőket a vezetői szerepre. A képzés kiterjed a vezetői munka minden fontos aspektusára, felvértezi a vezetőket önismereti, csapatépítő, konfliktus-kezelő technikákkal, a hatékony kommunikáció eszköztárával, megismerteti őket az ágazatra vonatkozó hatályos jogszabályi környezettel, ennek jogszerű és hatékony alkalmazásával.

A vezetőképzés kétszintű: alap és mester vezetőképzés.

Az alap vezetőképzésre kötelezettek:

- integrált vagy közös igazgatású intézmény önálló szervezeti egységének vezetője,
- intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott, a munkamegosztás szempontjából elkülönült szervezeti egység vezetője, vagy
- vezető ápoló, vezető pedagógus, bölcsődei, mini bölcsődei tagintézmény-vezető.

A mester vezetőképzés teljesítésére köteleles:

- az állami, egyházi vagy nem állami fenntartású szociális szolgáltató, szociális intézmény, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szolgáltató, intézmény, hálózat vagy javítóintézet intézményvezetője és
- a lakóotthon kivételével a bentlakásos szociális intézmény telephelyének, a lakásotthon kivételével a gyermekotthon telephelyének, az utógondozó otthon telephelyének, a családok átmeneti otthona telephelyének, a gyermekek átmeneti otthona telephelyének, továbbá a javítóintézet telephelyének vezetője.

A vezetőképzésben való részvételi kötelezettség nem vonatkozik:

- az első alkalommal vezetői megbízást kapott személyre, aki a vezetői feladatokat legfeljebb egy év határozott ideig látja el; továbbá
- a szakápolási központban vezető szakápolóként foglalkoztatott személyre.

Ha a vezető a vezetőképzésre vonatkozó kötelezettségét a rá irányadó képzési időszakban nem teljesíti, vezetői beosztásban a képzés teljesítéséig nem foglalkoztatható, kivéve a képzési időszakban pótvizsgára jelentkező vezető, a pótvizsga időpontjáig.

A szabályozás lehetővé teszi, hogy azok a jelentkezők, akik felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, de nem a fent felsorolt vezetői beosztásban dolgoznak, önkéntesen részt vehessenek a vezetőképzésen, azonban a jelentkezés során a képzésre kötelezettek előnyt élveznek.

Az egyes szintek oktatási anyaga és követelményrendszere eltérő tematikájú, külön-külön kerül kidolgozásra. A vezetőképzést a résztvevők számára az EFOP 3.8.2-16/VEKOP-7.5.1-16 pályázati konstrukció finanszírozza 2021-ig, annak befejezését követően a képzés önköltségessé válik, – a szociális szakvizsga rendszerhez hasonlóan – a fenntartó kötelessége munkavállalója után a képzés díját megfizetni.

Az alap vezetőképzés képzési időtartama 80 óra, amelyből 30 óra az elméleti és 50 óra a gyakorlati képzés. A mester vezetőképzés képzési időtartama 120 óra, amelyből 50 óra az elméleti és 70 óra a gyakorlati képzés.

A vizsgára a képzésszervező által közzétett jelentkezési lapnak a képzésszervezőhöz történő megküldésével és a vizsgadíj egyidejűleg történő megfizetésével lehet jelentkezni. A vezető továbbképzési kötelezettségét a vezetőképzésen való részvétellel és sikeres írásbeli vizsga letételével teljesíti.

A szabályozás lehetőséget biztosít a vizsga mulasztására és pótvizsgázásra. Ha a vizsgázó a vizsgát rajta kívülálló elháríthatatlan okból elmulasztja, és mulasztását igazolja, részére – az elmulasztott vizsgát követő hatvan napon belüli időpontra – második vizsgaidőpontot kell kijelölni.

Az alap, illetve a mester vezetőképzés alapozó és megújító képzési szakaszokból áll. A vezető a vezetői megbízás kezdetétől számított egy éven belül alapozó képzés teljesítésére, továbbá az alapozó képzés teljesítésének időpontjától számított két éven belül, majd ezt követően kétévenként megújító képzés teljesítésére köteles. A megújító képzés időtartama alapképzés esetén 15 óra, amelyből 5 óra az elméleti és 10 óra a gyakorlati képzés, mesterképzés esetén 25 óra, amelyből 10 óra az elméleti és 15 óra a gyakorlati képzés.

Az új szabályozás megjelenésével párhuzamosan megszűnnek a szociális alap- és szakvizsgára vonatkozó előírások. Azon vezetők, akik szociális vagy pedagógus szakvizsgával már rendelkeznek, a vezetőképzést 2020. december 31. napjáig kell abszolválniuk, a szakvizsgával még nem rendelkező vezetők számára a vezetőképzés alapozó képzésének elvégzésére nyitva álló határidő 2019. december 31. napjáig tart. Annak a vezetőképzésre kötelezetteknek, akinek a pedagógus szakvizsgára irányuló képzése a rendelet hatálybalépésekor folyamatban van, az első képzési időszaka 2020. december 31-éig tart.

A képzésszervező a Semmelweis Egyetem, amely a képzési palettájában mind egészségügyi, orvosi, mind szociális, mentálhigiénés, mind egészségügyi menedzseri és rehabilitációs területekre is képzési gyakorlattal rendelkezik, beleértve az addiktológiai-, pszichiátriai-, egészségtudományi- és családterápia képzési tartalmakat. A képzésszervező feladatkörét az új miniszteri rendelet tartalmazza. E szerint a Semmelweis Egyetem ellátja - többek között - a vezetőképzéshez kapcsolódó teljes körű képzésmenedzsmentet, kidolgozza, és szükség szerint aktualizálja az oktatási programot, a képzés tananyagait, vizsgatémáit, vizsgafeladatait, szervezi és lebonyolítja a képzésben résztvevő oktatók képzését, a képzéseket, a vizsgáztatást, kezdeményezi és koordinálja a szakmai fejlesztéseket, innovációkat; valamint évente szakmai konzultációt biztosít számukra, ezzel garantálva a központi oktatási programban foglaltak megvalósulását, a képzés egységes tartalmát és színvonalát.

XII. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSMr.)

- A rendelet módosítása révén a **szakápolási központra vonatkozó speciális személyi, tárgyi követelmények** meghatározásra kerülnek. A követelmények kialakítása az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESZCSM rendelet alapulvételével történt. A rendelet új melléklete teljes körűen feltünteti az e férőhelyeken nyújtandó ápolási és egyéb egészségügyi tevékenységeket és a tárgyi feltételeket. A szakápolási központ dokumentációs rendjét a 60/2003. (X. 20.) ESZCSMr. hivatkozásával határozza meg a szabályozás, amely szerint a szolgáltatás igénybevevői vonatkozásában annak 4. melléklet A) I-II. részét kell vezetni. Egyebekben a dokumentációs kötelezettség megegyezik más fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi intézmény által vezetett ápolási dokumentációra vonatkozó minimum előírással. Ugyanakkor az intézménynek a szakápolási központban elhelyezett ellátott vonatkozásában gondozási terv-vezetési kötelezettsége nem áll fenn. Az SZCSMr. 2018. január 1-jétől hatályos 2. melléklete kiegészült a szakápolási központra vonatkozó létszámfeltételekkel. További lényeges, ellátásbiztonságot szolgáló szabályozási elem, hogy a szakápolási tevékenységet végző valamennyi dolgozónak szakképzettnek kell lennie.

„67/A. § (1) A szakápolási központ tárgyi feltételeit és szakápolási tevékenységeit a 7. számú melléklet határozza meg.

(2) A szakápolási központban végzett szakápolást az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESZCSM rendelet 4. melléklet A) Az ápolási dokumentáció tartalmi elemeinek kötelező minimuma a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi intézményekben része szerint kell dokumentálni.

(3) A szakápolási központban a 2. számú mellékletben meghatározott szakápolói létszámot úgy kell alkalmazni, hogy minden műszakban biztosított legyen szakápoló jelenléte.

(4) Szakápolási központban – fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatóval kötött együttműködési megállapodás megkötésével – biztosítani kell az orvossal, szakorvossal való rendszeres konzultációt, valamint dietetikus, gyógytornász, klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus, pszichológus, vagy mentálhigiénikus elérhetőségét. Az együttműködési megállapodás rögzíti az egészségügyi szolgáltatónál működő vagy általa foglalkoztatott szakemberek közreműködésének módját és feltételeit.

(5) A szakápolási központra az (1)-(4) bekezdés szerinti eltérésekkel az idősek otthonára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

- A rendelet **3. mellékletét is szükséges volt módosítani**, azért hogy a 2. mellékletben szereplő új - 2017-ben megjelent módosításban szereplő - munkakörökhöz igazítsuk a képesítési előírásokat. A 3. melléklet módosításának másik oka az volt, hogy a 2011. évet követően indult, elsősorban szakirányú továbbképzések, valamint OKJ-s képesítések feltüntetésével a szabályozás naprakészen tartalmazza a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben foglalkoztatottak képesítési előírásait, elősegítve ezzel az intézmények jogalkalmazását. Az új melléklet továbbra is a minimum képesítési előírásokat tartalmazza, azonban a korábbiakhoz képest meghatározásra került, hogy az egyes ellátotti célcsoportok ellátása esetén az egyes munkakörökben mely szakképzések elfogadhatók. A munkáltatói rugalmasság növelése érdekében elhagyásra kerül a felsőfokú és az OKJ-s képesítések közötti kötelező százalékos megoszlás. Továbbá kiegészítő szabály keretében határozza meg a szabályozás, hogy a célcsoport specifikus képesítéseknek megfelelő

foglalkoztatottakat az intézményvezetőnek milyen keretek és létszámfeltételek között szükséges biztosítania.

Az új képesítésekre vonatkozó átmeneti szabályok rendezik, hogy a hatálybalépésekor meghatározott képesítéssel rendelkező személyeknek szükséges-e, és ha igen, milyen módon kell az új munkakörhöz a képesítési előírásoknak megfelelniük. Aki szakképzettnek tekintendő a korábbi átmeneti rendelkezések alapján és 2017. december 31-én szakmai létszámnorma keretében foglalkoztatják, szakképzettnek minősül ezután is, de csak az adott jogviszonya fennállásáig. Amennyiben 2017. december 31-ét követően szakmai létszámnormába tartozó új jogviszonyt létesít, továbbra is szakképzettnek minősül, azonban 10 éven belül köteles a 3. mellékletnek a tanulmányok megkezdésekor hatályos képesítési előírásai alapján a szakképesítést megszerezni.

Szűk körben, de biztosított a szabályok alóli mentesülés: az a személy, akinek az új jogviszony létrejöttékor legfeljebb öt év van hátra a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig, és az, akinek új jogviszonya intézményátadás okán bekövetkező fenntartóváltozás miatt keletkezik, mentesül az új szabályoknak való megfelelés alól.

„120. § (1) Az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelettel megállapított 3. számú melléklet szerinti képesítési előírásoknak megfelel az, aki a hatálybalépését megelőző napon hatályos 3. számú melléklet szerinti képesítéssel rendelkezik, vagy annak az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet 1. § (7) bekezdése alapján korábbi OKJ-s képesítése megfeleltethető.

(2) Azt a személyt, aki nem tartozik az (1) bekezdés alá, de a 113. § alapján szakképzettnek tekintendő, és az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelet hatálybalépését megelőző napon szociális intézménynél, szolgáltatónál a 2. számú melléklet szerinti szakmai létszámnormák keretében foglalkoztatják, jogviszonya fennállásáig szakképzettnek kell tekinteni.

(3) Ha a (2) bekezdés szerinti személy az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelet hatálybalépését követően szociális intézménynél, szolgáltatónál a 2. számú melléklet szerinti szakmai létszámnormába tartozó új jogviszonyt létesít, az új jogviszonya tekintetében is szakképzettnek kell tekinteni azzal, hogy az új jogviszony létrejöttétől számított 10 éven belül köteles a 3. számú mellékletnek a tanulmányok megkezdésekor hatályos előírásai szerinti képesítést megszerezni. E kötelezettség alól mentesül az a személy, akinek az új jogviszony létrejöttékor legfeljebb öt év van hátra a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig, és az, akinek új jogviszonya intézményátadás okán bekövetkező fenntartóváltozás miatt keletkezik.

(4) Az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelettel megállapított 3. számú melléklet Kiegészítő szabályok rész 3. pontjának a fenntartó 2022. január 1-jéig köteles megfelelni.”

„122. § (1) A 2018. január 1-je és az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelet hatálybalépése közötti időszakban a 2. számú melléklet szerinti szakmai létszámnormákat teljesítettnek kell tekinteni, ha azok az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 1/2017. (II. 14.) EMMI rendelet 57. § (2) bekezdésével és 8. mellékletével megállapított szakmai létszámnormáknak vagy az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelet 17. § (1) bekezdésével és 2. mellékletével megállapított szakmai létszámnormáknak megfelelnek.”

(hatályos: 2018. 02. 06-ától)

- Az 1/2017. (II. 14.) EMMI rendelettel megállapított új munkakörökbe történő besorolást 2017. december 31-ig kellett előkészítenie az intézményeknek. A vonatkozó szabályozást a módosítás bővítette: beemelésre került a vezető gondozó és a nappali ellátást vezető az intézményvezető, az ápoló, gondozó és a terápiás munkatárs munkakörökbe. Egy új rendelkezés lehetőséget biztosít az alapszolgáltatások szakmai egység vezetőinek, hogy terápiás munkatárs munkakörbe sorolódjanak be.

„120. § (5) A 119. § (5) bekezdés d) pontja szerinti esetben az integrált intézmény szolgálatvezetője, közösségi koordinátora és nappali ellátás vezetője a 19/A. § (5) bekezdése szerinti képesítéssel terápiás munkatárs munkakörbe sorolható 2018. január 1-jére visszamenő hatállyal a munkakör betöltésének idejére.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

- Az Ákr. 2018. január 1-jei hatálybalépésével összefüggésben a korábban az Sznyr.-ben szereplő, a **szakkérdések vizsgálatát felölelő szabályok változatlan tartalommal áthelyezésre kerültek az SZCSMr. új 15. §-ába.**

- A szociális étkeztetés formái között szabályozott „egyéb főzőhelyre” vonatkozó rendelkezések hatályon kívül helyezésre kerültek. Az **egyéb főzőhelyre vonatkozó bejegyzéssel rendelkező engedélyeseknek 2018. június 30-áig van lehetőségük átalakulni szociális konyhává.** Az egyéb főzőhely keretében nyújtott szolgáltatásra továbbra is lesz lehetőség a szociális konyha keretein belül.

„22. § (3) Szociális konyha keretében nyújtott ellátásnak minősül
d) ha az étel előállításának helyén az étel helyben fogyasztására nincs lehetőség, a 21. § (1) bekezdés b) vagy c) pontja szerint nyújtott szolgáltatás.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

- A népkonyha szabályozása keretében az ételadagra vonatkozó minőségi előírások hatálytalan jogszabályra hivatkoztak vissza, erre tekintettel a korábbi előírással azonos tartalomban, de a hatályos rendelkezésekre hivatkozással **módosul a rendeletnek az ételadag energiaszükségletére vonatkozó előírása,** mely alapján a népkonyha szolgáltatásnak a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 3. sz. mellékletében lévő 19-69 év közötti korcsoportra meghatározott napi egyszeri étkeztetés szolgáltatás kapcsán meghatározott napi energiaszükséglet legalább 120%-át kell biztosítania.

„23. § (3) A népkonyhán kiszolgált egy adag ételnek a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 3. mellékletében a 19-69 éves korcsoport esetén napi egyszeri étkezésre előírt energiaszükséglet legalább 120%-át kell biztosítania.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

- A **falu- és tanyagondnoki szolgáltatás** vonatkozásában pontosító jelleggel rögzíti az új szabály, hogy az egyéb lakossági szolgáltatások, illetve a rendeletben meghatározottakon kívüli egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködésen túl, a szolgálat **feladata a gyermekjóléti központok speciális szolgáltatásaihoz való hozzáférésben történő közreműködés.** A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése indokolja, hogy külön is legyen kiemelve ezen szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosításának szükségessége, mivel a kistéleplülések jelentős részénél a szolgáltatás elérése javítható a falu- és tanyagondnoki szolgáltatás közreműködésével.

Az Sznyr. változása okán a falu- és tanyagondnoki szolgálatok esetében a szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmányát, típusát és rendszámát nem kell a szolgáltatói nyilvántartás adatai között feltüntetni. A releváns feladatokat továbbra is gépjárművel kötelező ellátni, és a **szolgáltatáshoz használt gépjármű menetlevelén szükséges feltüntetni**, hogy a gépjármű a falu- vagy tanyagondnoki szolgáltatáshoz került használatra.

„39. § (4) A falugondnok tevékenységét a 8. számú melléklet szerinti tevékenységnaplóban kell dokumentálni. Szállítás esetén a szolgáltatáshoz használt gépjármű menetlevelén fel kell tüntetni, hogy a gépjárművet a falugondnoki szolgáltatás ellátáshoz veszik igénybe.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

- Támogatott lakhatás esetében a 81/2004. (IX. 18.) ESZCSM rendeletben nevesítésre kerül a komplex támogatási szükségletmérő képzés, melynek alapján az SZCSMr.-ben is **szükséges pontosítás a komplex szükségletfelmérésre kijelölhető személyek vonatkozásában**. Átmeneti rendelkezés rögzíti továbbá, hogy a korábbi képzést elvégző személyek kijelölése csak 2018. július 1-jéig tarthat.

„121. § Az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 7/2018. (II. 5.) EMMI rendelet hatálybalépését megelőző napon hatályos 110/B. § (2) bekezdése szerinti képzettséggel rendelkező személy kijelölés alapján 2018. július 1-jéig komplex szükségletfelmérést végezhet, adatait a kijelölhető személyekről szóló nyilvántartás 2018. július 1-jéig tartalmazza.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. számú mellékletének 34. pontjában használt terminológiával összhangban pontosításra került a társasházban létrehozott támogatott lakhatásra vonatkozó előírás, ezáltal az „emelet” meghatározás helyett az **„építményszint” fogalmat tartalmazza** a rendelkezés.

Az együttélés szabályai pontosításra kerültek: a módosítás előírja, hogy **az együttélés szabályait ki kell egészíteni** a jogviszony megszűnésének, valamint a belépési hozzájárulás időarányos visszafizetésének szabályaival.

- **Házi segítségnyújtás esetében hatályon kívül helyezésre került** az a rendelkezés, amely előírta, hogy a kizárólag szociális segítségben részesülő ellátottak száma nem haladhatja meg az adott intézménynél házi segítségnyújtásban részesülő összes ellátott 50%-át. E rendelkezés a személyi gondozás és a szociális segítség állami támogatásának differenciálását megelőzően volt hivatott biztosítani, hogy az ugyanolyan összegű forrást ne lehessen igénybe venni a kevesebb szolgáltatásnyújtásra, azonban a differenciálás bevezetése okafogyottá tette e szabályt.

- **Az utcai szociális munkára** vonatkozóan a módosuló rendelkezések egyértelműsítik, hogy mi számít az ellátási területen végzett szolgáltatásnyújtásnak, beleértendő az ellátási területen életvitelszerűen élők ellátási területen kívüli intézményi vagy egyéb szolgáltatásokhoz való hozzásegítése, és az ellátási területen kívül életvitelszerűen élők ellátási területen lévő intézményekbe vagy szolgáltatásokhoz való hozzájuttatása is. Az utcai szociális munkára vonatkozóan a módosuló rendelkezések révén biztosítható a folyamatos és racionális szolgáltatástervezés, valamint rugalmas ellátásszervezés. **Egymással szomszédos, vagy közös ellátási területtel rendelkező szolgáltatók a diszpécserszolgálatot bevonva, az ellátási terület speciális igényeit figyelembe véve**, megállapodhatnak úgy, hogy a 18-22 óra közötti utcai szociális munka szolgáltatást az adott napon csak az egyik szolgáltató biztosítja

valamennyi érintett szolgáltató ellátási területén. Továbbá **a vörös kód riasztás ideje alatt biztosítottá válik az ellátási területtől való eltérés** a szükségletek által indokolt esetben.

„104. § (5) Az utcai szociális munkát végző szolgáltató, intézmény a (2) bekezdés szerinti feladatokat legalább munkanapokon, napi 6 órában végzi a szolgáltatói nyilvántartásban meghatározott ellátási területen, amibe beleértendő az ellátási területen életvitelszerűen élők ellátási területen kívüli intézményi vagy egyéb szolgáltatásokhoz való hozzásegítése, és az ellátási területen kívül életvitelszerűen élők ellátási területen lévő intézményekbe vagy szolgáltatásokhoz való hozzájuttatása is. Téli időszakban az utcai szociális munkát 18 órától 22 óráig a közterületen biztosítani kell. Egymással szomszédos vagy közös ellátási területtel rendelkező utcai szociális munkát végző szolgáltatók az ellátási terület speciális igényeit figyelembe véve, az illetékes diszpécserszolgálattal közösen megállapodhatnak úgy, hogy a 18-22 óra közötti utcai szociális munka szolgáltatást az adott napon csak az egyik szolgáltató biztosítja valamennyi érintett szolgáltató ellátási területén.”

„104. § (10) Az Szt. 65/E. § (3) bekezdése szerinti időszak alatt az ellátási területre vonatkozó e rendelet szerinti szabályoktól – a diszpécserszolgálattal egyeztetett módon, az ellátási szükségletnek megfelelően – el lehet térni.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

XIII. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SZCSM rendelet

A szakápolási központra vonatkozó végrehajtási szabályok kialakítása keretében az igénybevételi eljárásban egy **új mellékletben található adatlapon meghatározottak alapján kell a szakápolási igényt igazolni**, amely igazolást a kérelmező kezelőorvosa állítja ki. A módosítás egyértelműsíti, hogy más szempontból az idősek otthonára vonatkozó igénybevételi szabályokat kell alkalmazni a szakápolási központ ellátásának kérelmezésekor.

„21. § (8) Szakápolási központ esetében az Szt. 68. § (3a) bekezdés *b)* pontja szerinti szakápolási igény igazolása és az Szt. 68. § (3b) bekezdése szerinti felülvizsgálat a *3. számú melléklet* szerinti adatlapon történik. Egyebekben az igénybevételre az idősek otthonára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

XIV. A gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet

A gondozási szükséglet vizsgálat értékelő adatlapját **a kezelőorvos és a fekvőbeteg intézmény orvosa is kitöltheti ezentúl**. Ennek az oka egyrészt a szakápolási központ bevezetése az ellátórendszerbe, másrészt célszerűségi ok, így szélesebb orvosi kör dokumentálhat a korábbi háziorvosi jogosultság kiszélesítésével.

„3. § (3) Az értékelő adatlap kitöltésében a háziorvos, a kezelőorvos, a fekvőbeteg intézmény orvosa, szakápolási központ ellátása esetében a kezelőorvos vagy a fekvőbeteg intézmény orvosa a megjelölt orvosi szakkérdésekben közreműködik.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

XV. Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESZCSM rendelet módosítása

A rendelet szabályai kiegészülnek a **komplex támogatási szükségletmérő képzés** szabályaival. A komplex támogatási szükségletmérő szakemberek képzése egységes keretbe foglalja azt a tudást és azon ismereteket, melyek a komplex szükségletfelmérés megfelelő elvégzéséhez szükségesek. A képzés célja, hogy olyan szakembereket készítsen fel a mérőeszköz használatára, akik képesek az egyéni szükségleteket felmérni, összesíteni és azokat szolgáltatási kimenethez illeszteni.

„A komplex támogatási szükségletmérő képzés

17. § (1) A komplex támogatási szükségletmérő képzés célja a képzésen részt vevő személy felkészítése a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 110/C. §-ában foglalt komplex szükségletfelméréshez kapcsolódó szakmai feladatok elvégzésére.

(2) A képzés kötelező óraszama fogyatékos szakterületen 62 óra, ebből

- a) 44 óra elméleti oktatás,
- b) 18 óra gyakorlati oktatás.

(3) A képzés kötelező óraszama pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg szakterületen 52 óra, ebből

- a) 34 óra elméleti oktatás,
- b) 18 óra gyakorlati oktatás.

17/A. § (1) 2018. december 31-éig a 17. § szerinti képzésen való részvétel nélkül komplex támogatási szükségletmérő vizsgát tehet az a személy, aki 2017. december 31-én a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló jogszabály szerint minősített tanfolyam sikeres elvégzéséről szóló igazolással vagy támogatási szükségletfelmérő szakmentor képzettséggel rendelkezik.

(2) A vizsgára az 1/A. számú melléklet szerinti adatlapnak a Főigazgatósághoz történő megküldésével kell jelentkezni. A jelentkezéshez mellékelni kell a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló jogszabály szerint minősített tanfolyam sikeres elvégzéséről szóló igazolást vagy a támogatási szükségletfelmérő szakmentor bizonyítványt.

(3) A képzésen való részvétel nélkül történő vizsgára a 8. § (1) és (3) bekezdését, a 9. § (1) és (2) bekezdését, valamint (3) bekezdés b) és c) pontját, a 10. §-t és a 3. számú mellékletet kell alkalmazni.” (hatályos: 2018. 02. 06-ától)

XVI. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet

A jelenlegi továbbképzési rendszer már nem képes az ellátásokban dolgozók részére hatékonyan megfelelő tudást közvetíteni, ezért strukturális és tartalmi módosításokat kellett végrehajtani. Kiemelt szempont, hogy az átalakítást követően mind az egyéni (munkavállalói), mind a szolgáltatói (munkaadói) oldalról átlátható rendszer jöjjön létre. Az új továbbképzési rendszer kialakítása során a szakmai ismeretek bővítését, a szakmai személyiségfejlődést helyeztük előtérbe.

Kiemelt cél volt a rendszer módosítása során **az ellátotti csoportok és a szakterületek közötti továbbképzési kötelezettség szempontjából való átjárhatóság megteremtésének** biztosítása. További cél a **szakmai minőség folyamatos szinten tartása** annak érdekében,

hogy a szakmai munkakört betöltő személyes gondoskodást végző személyek kompetensek és felkészültek legyenek munkakörükbe tartozó tevékenységek ellátására, és a szolgáltatásokban megfelelően képzett szakemberek dolgozzanak.

Az új továbbképzési rendszer a szakmai ismeretek bővítését, a szakmai személyiségfejlődést és a megújulását előtérbe helyező továbbképzési struktúra, amely 4 éves továbbképzési periódusból és három rendszertani elemből áll:

- **A minden szakdolgozó tekintetében kötelező továbbképzés:** a kötelező továbbképzési kategória általános, tájékoztató, ismeretátadó funkciót tölt be, viszonylag alacsony óraszámban. A kötelező továbbképzések célja, hogy valamennyi továbbképzésre kötelezett rendelkezzen a kötelező továbbképzések keretében megszerzhető ismeretekkel;
- **A munkakörhöz rendelt továbbképzés:** a munkakörhöz rendelt továbbképzési kategória speciális, módszer specifikus ismeretátadó funkciót tölt be, magasabb óraszámban. A munkakörhöz rendelt továbbképzések célja, hogy valamennyi továbbképzésre kötelezett rendelkezzen munkakör és célcsoport specifikus ismeretekkel;
- **A választható továbbképzések:** amelyek megegyeznek az eddigiek szerint minősített továbbképzési programokkal.

Az új továbbképzési rendszer szabályozásának főbb jellemzői:

- *Érintettek köre:* a szociális, illetőleg a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek.
- *Teljesítés:* minősített továbbképzéssel, OKJ, Ba/Ma/MsC, pedagógus szakvizsga.
- *Pontok:* felsőfok - 80, középfok - 60 /változatlan értékek.
- 4 éves periódus – a korábbi 6 éves periódus helyett.
- *Képzési típusok:* kötelező, munkakörhöz kötött és választható képzések.
- 2018. június 30-án érvényben lévő pontok átvezetésre kerülnek az új továbbképzési időszak választható továbbképzéseihez.
- *Új továbbképzési formák bevezetése:*
e-learning: elméleti, illetve gyakorlati tartalmú kurzus, legalább 5 órában feldolgozó és számonkéréssel végződő továbbképzés, amelyen 4-20 továbbképzési pont szerzhető;
blended learning: egyes szakmai témaköröket legalább 4-4 órás személyes kontakt óra és on-line foglalkozás, számonkéréssel végződő továbbképzés, amelyen 4-20 továbbképzési pont szerzhető;
szakmai terepgyakorlat: az oktató által a hallgatóra bízott szakmai feladatok elvégzésével egyidejűleg, terepgyakorlatok keretében legalább 5 órában feldolgozó, számonkéréssel végződő továbbképzés, amelyen 4-20 továbbképzési pont szerzhető.
- *Elektronikus adminisztráció,* a projektidőszak alatti bevezetéssel.
- Ha a továbbképzésre kötelezett más jogszabály alapján is köteles továbbképzésben részt venni, akkor *az elérendő továbbképzési pontok 20%-ig számíthatók be.*
- Szakápolási központban szakápoló, vezető szakápoló munkakörben foglalkoztatottaknak a rájuk irányadó *továbbképzési pontok 40%-át* kell megszerezniük.

- Minősített kötelező és minősített munkakörhöz kötött továbbképzési program szervezését és ezek 4 évenkénti felülvizsgálatát, átdolgozását a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság végzi.

A továbbképzési rendszer 2018. július 1-jével indul.

XVII. A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet

A szociális vezetőképzés bevezetése és a 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet módosítása szerinti szociális továbbképzési rendszer átalakítása indikálja a képzések és a szakmai munkát végzők adminisztrációs rendszerének és elemeinek az átalakítását. Ennek érdekében került sor **új adatlap megalkotására**, mely lehetővé teszi a nyilvántartást vezető számára az új továbbképzési rendszerben résztvevő személyes gondoskodást végző személyek adatainak nyilvántartását.

XVIII. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: Nmr.)

- A **Biztos Kezdet Gyerekház** működésének megkezdése óta összegyűlt tapasztalatok alapján a módosítás **változtatást vezetett be 2018-tól az igénybevevői körre és a működés feltételeire** annak érdekében, hogy a szolgáltatás hatékonysága növekedjen és a helyi igényekhez igazodva rugalmasan megszervezhető legyen. A kötelező óvodába járás életkori határának csökkenése miatt az óvodába nem járó (3 év alatti) gyermekek és szüleik alkotják a Biztos Kezdet Gyerekházba rendszeresen járók körét. A Gyvt. 38/A. §-a 2017. január 1-jétől már deklarálta az óvodába még nem járó, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeket és szüleiket tekintve a Gyerekház fő célcsoportjának. Annak érdekében, hogy a Gyerekház a leginkább rászoruló családokkal foglalkozzon, az Nmr. úgy módosult, hogy **a gyermekek legalább felének rászoruló, azaz rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek kell lennie**. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek felének pedig emellett hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek is kell minősülnie.

„5/A. § (9) A Biztos Kezdet Gyerekház nyújtotta szolgáltatás rendszeres igénybevevőjének számít az a 0–3 éves korú gyermek, aki szülőjével az adott hónap nyitvatartási napjainak legalább negyven százalékában látogatja a Biztos Kezdet Gyerekházat.

(10) A Biztos Kezdet Gyerekház nyújtotta szolgáltatást rendszeresen igénybevevő gyermekek legalább felének rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek kell lennie, azzal, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek legalább felének egyúttal hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek is kell minősülnie.

(11) A Biztos Kezdet Gyerekház nyújtotta szolgáltatást rendszeresen igénybevevő gyermekek létszámának havi átlagban el kell érnie az öt főt.

(12) A Biztos Kezdet Gyerekház által nyújtott szolgáltatás igénybevételéről a 13. számú melléklet szerinti jelenléti ívet kell vezetni.” (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

A Gyerekház jelenlegi 8-13 óra közti minimum nyitva tartása akként módosult, **hogy 8-12 óra között kötelező nyitva lennie, ugyanakkor havi átlagban kell elérnie munkanaponként a 6 órás nyitva tartást.**

„5/A. § (4) A Biztos Kezdet Gyerekház nyitvatartásának havi átlagban el kell érnie munkanaponként a hat órát, azzal, hogy a Biztos Kezdet Gyerekháznak – a (7) bekezdésben foglalt kivétellel – minden munkanapon 8 és 12 óra között nyitva kell tartania.

(5) A (4) bekezdés szerinti kötelező nyitvatartási időn felüli nyitvatartást a Biztos Kezdet Gyerekházban vezetői munkakörben foglalkoztatott személy határozza meg a helyi igények alapján.

(6) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti közösségi rendezvény megtartása és az (5) bekezdés szerinti nyitvatartás hétféjére és munkaszüneti napra is eshet. A hétféj és munkaszüneti napra eső nyitvatartási órákat a (4) bekezdés szerinti átlag számítása során munkanapra eső nyitvatartási óráknak kell tekinteni.” (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

Új szabályozási elem tartalmazza, hogy a főszabályként minden munkanapon nyitva tartó Gyerekház **egy évben legfeljebb 5 munkanapot tarthat zárva**. Ennek felhasználásáról a Gyerekház saját hatáskörben dönt. Előfordulhatnak továbbá olyan előre nem látható, vis maior helyzetek (pl. csőtörés, egyéb nagyobb káresemény), amely miatt a Gyerekház nem tud kinyitni, és szolgáltatásait – arra alkalmas helyiség hiányában – ideiglenesen máshol sem tudja nyújtani.

„5/A. § (7) A Biztos Kezdet Gyerekház zárva tarthat

a) évente öt munkanapot a munkatervében meghatározott feladatok végrehajtása érdekében, és

b) a Biztos Kezdet Gyerekház működését ellehetetlenítő vis maior eset elhárításának időtartama alatt, (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

c) a foglalkoztatottaknak a Biztos Kezdet Alapképzésen való részvételének időtartama alatt.” (hatályos: 2018. 07. 01-jétől)

(8) A fenntartó a Biztos Kezdet Gyerekház zárvatartásáról – a (7) bekezdés b) pontja szerinti eset kivételével – a zárvatartást megelőzően legalább tíz nappal tájékoztatja a szolgáltatást igénybe vevőket és a helyi közösséget.” (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

A módosítással sor kerül a Biztos Kezdet Gyerekház **tevékenységi körének bővítésére** is. A várandós anyák támogatása, a gyermek fogadására való felkészülésben való segítség korábban nem szerepelt a Gyerekház feladatai között. A Gyerekház által nyújtható lehetséges szolgáltatások között (nem kötelező feladatként) indokolt megjeleníteni a várandós anyák támogatását, a veszélyeztetett terhesség megelőzését, a gyermek fogadására való felkészülést, családtervezési ismeretek átadását csakúgy, mint az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére vonatkozó javaslatlételt.

„5/A. § (1) A Biztos Kezdet Gyerekháznak biztosítania kell

c) éves átlagban legalább havi kettő közösségi rendezvény megszervezését a három éves kor alatti gyermekek is nevelő családok, illetve a helyi közösség számára, amelyből legalább az egyik rendezvény szakmai tartalmának a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásait igénybe vevő családok szükségleteihez kell igazodnia.” (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

„5/A. § (2) A Biztos Kezdet Gyerekház az (1) bekezdésben foglaltakon túl a Gyvt. 38/A. § (1) bekezdésében meghatározott célokat szolgáló, a helyi szükségleteknek megfelelő és kellően indokolt tevékenységeket is elláthat, így különösen:

g) javasolhatja a védőnői ellátás, más egészségügyi szolgáltatás, illetve szociális és gyermekjóléti szolgáltatás igénybevételét,

h) közreműködhet a családtervezési ismeretek átadásában, a veszélyeztetett várandósság megelőzésében, és

i) segítheti a várandós anyákat a gyermek fogadására való felkészülésben.

(3) A Biztos Kezdet Gyerekház a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint a család- és gyermekjóléti központtal együttműködve segíti elő a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációját. A Biztos Kezdet Gyerekház legalább havonta egy alkalommal csoportmegbeszélést szervez a család- és gyermekjóléti szolgálat, az óvoda, egyéb gyermekintézmény, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer más tagjának részvételével.” (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

A személyi feltételek tekintetében az Nmr. előírja a képzési kötelezettségeket és a szakmai fejlődési lehetőséget biztosító műhelyeken való részvételre vonatkozó kötelezettséget. A Gyerekházban nem vezetői munkakörben dolgozó, középfokú végzettségű munkatárs esetében – a szülők gyermeknevelési ismereteinek még célzottabb támogatása érdekében – a rendelet szakirányú végzettség megszerzését írja elő. E munkatársaknak a bölcsődei kisgyermeknevelő munkakör betöltéséhez szükséges képesítéssel kell rendelkezniük. A jelenleg foglalkoztatottaknak **2021. december 31-éig kell a képesítést megszerezniük.** A Gyerekházban **vezetői munkakörben dolgozó személyeknek el kell végezniük az ún. Biztos Kezdet Alapképzést.** A jelenleg vezetői munkakörben dolgozóknak 2019. december 31-éig ad „türelmi időt” az új szabály a képzés elvégzésére.

A jogviszony kapcsán lényeges változás, hogy a rendelet az átmeneti rendelkezések keretében kimondja: **a Gyerekház alkalmazottaival a fenntartó közalkalmazotti jogviszonyt köteles létesíteni.**

„5/B. § (1) A Biztos Kezdet Gyerekházban foglalkoztatni kell

- a) heti 40 órában egy főt vezetői munkakörben és
- b) heti 30 órában legalább egy főt nem vezetői munkakörben.

(2) A Biztos Kezdet Gyerekházban vezetői munkakörben foglalkoztatott személynek rendelkeznie kell az alábbi képesítések valamelyikével:

- a) felsőfokú pedagógiai végzettség,
- b) felsőfokú egészségügyi végzettség,
- c) pszichológusi végzettség,
- d) szociálpedagógiai végzettség,

e) a 2. számú melléklet I. Rész I. Alapellátások cím 2.B) és 2.C) pontjában az önálló bölcsőde, a bölcsőde magasabb vezetőjére/vezetőjére meghatározott képesítési előírások valamelyike,

f) egyéb felsőfokú végzettség mellett Biztos Kezdet Gyerekházban eltöltött legalább kétéves szakmai tapasztalat.

(2a) A Biztos Kezdet Gyerekházban vezetői munkakörben foglalkoztatott személynek részt kell vennie a Gyerekházak számára szervezett szakmai műhelyeken. (hatályos: 2018. 02.01-jétől)

(2b) A Biztos Kezdet Gyerekházban vezetői munkakörben foglalkoztatott személynek a vezetői munkakörben történő foglalkoztatásának kezdő időpontjától számított egy éven belül el kell végeznie a Biztos Kezdet Alapképzést. (hatályos: 2018. 07. 01-jétől)

(3) A Biztos Kezdet Gyerekházban nem vezetői munkakörben foglalkoztatott személynek rendelkeznie kell a 2. számú melléklet II. Rész „I. Alapellátások” cím 2.1. pontjában a kisgyermeknevelő munkakörnél meghatározott képesítések valamelyikével. (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

„5/D. § A Biztos Kezdet Gyerekházban a szolgáltatás nyújtása a miniszter által jóváhagyott módszertan alapján folyik. A miniszter a módszertant az általa vezetett

minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzéteszi, valamint gondoskodik annak folyamatos frissítéséről.” (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

„160. § (1) A munkáltatói jogkör gyakorlójának 2018. december 31-éig kell gondoskodnia a települési önkormányzat által fenntartott Biztos Kezdet Gyerekházban munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyban történő továbbfoglalkoztatásáról.

(2) A Biztos Kezdet Gyerekházban 2018. február 1-jén nem vezetői munkakörben foglalkoztatott személynek 2021. december 31-éig kell megfelelnie az 5/B. § (3) bekezdésében meghatározott képesítési előírásoknak. (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

(3) A Biztos Kezdet Gyerekházban 2018. július 1-jén vezetői munkakörben foglalkoztatott személynek 2020. június 30-áig kell elvégeznie a Biztos Kezdet Alapképzést.” (hatályos: 2018. 07.01-jétől)

- **Óvodai és iskolai szociális segítség elnevezéssel** a szociális segítő tevékenység hatékonyabbá tétele érdekében a módosítás **2018. szeptember 1-jei hatálybalépéssel meghatározza a köznevelési intézményekben folyó szociális munka célját és feladatait.** Az óvodai és iskolai szociális segítő kötelező jelleggel, új elemként jelenik meg a család- és gyermekjóléti központok szolgáltatási körében, amely feladata segíteni a gyermek beilleszkedését, tanulmányi kötelezettségei teljesítését, az azt akadályozó tényezők feltárását, a konfliktusok feloldását, a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését. Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátása a köznevelési intézmény, valamint a család- és gyermekjóléti központ közötti együttműködési megállapodás alapján történik. A köznevelési intézménynek vállalnia kell, hogy biztosítja a szociális segítő bejutását az intézménybe és a feladatai ellátásához szükséges infrastruktúráról, helyiségről is gondoskodik. Ezer fő, köznevelési intézménybe járó gyermekre vetítve 1 fő óvodai és iskolai szociális segítő alkalmazása szükséges a család- és gyermekjóléti központokban. Az új munkakörhöz az alábbi képesítésekkel tölthető be: felsőfokú szociális szakképzettség, iskolai szociális munkás, család- és gyermekvédő tanár, család- és gyermekvédő pedagógus, család- és gyermekvédelem szakos pedagógus, ennek hiányában gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó oklevéllel rendelkező: nevelőtanár, pedagógus, pedagógiai előadó, pszichopedagógus, gyógypedagógus.

„25. § (1) Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

(2) Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti

a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,

b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,

c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,

d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,

e) prevenció eszköz alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és

f) a jelzőrendszer működését.

(3) Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

26. § (1) Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátásáról a család- és gyermekjóléti központ együttműködési megállapodást köt a köznevelési intézménnyel.

(2) Az (1) bekezdés szerinti együttműködési megállapodás tartalmazza

a) az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatást nyújtó személy megnevezését, valamint a szolgáltatás célját, tartalmát, helyszínét és annak megjelölését, hogy az óvodai és iskolai szociális segítő mely időpontban látja el tevékenységét az intézményben, és

b) a köznevelési intézmény nyilatkozatát arról, hogy biztosítja

ba) az óvodai és iskolai szociális segítő bejutását az intézménybe és

bb) a szolgáltatás nyújtásához szükséges külön helyiséget és az infrastruktúrához való hozzáférést.

(3) Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás nyújtása a miniszter által jóváhagyott módszertan alapján folyik. A miniszter a módszertant az általa vezetett minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon közzéteszi, valamint gondoskodik annak folyamatos frissítéséről.” (hatályos: 2018. 09. 01-jétől)

- **Családok átmeneti otthona** külső férőhelyének szakmai szabályai a Gyvt. 2018. január 1-jétől hatályos szabályozásához kapcsolódóan meghatározzák a **külső férőhelyekre vonatkozó részletszabályokat**, a szolgáltatás nyújtásának **személyi és tárgyi feltételeit**. A személyi szakmai minimumfeltételek körében előírásra került, hogy a családgondozó heti 4 óra időtartamban lát el feladatokat a külső férőhelyen. felsőfokú szociális szakképzettség, iskolai szociális munkás, család- és gyermekvédő tanár, család- és gyermekvédő pedagógus, család- és gyermekvédelem szakos pedagógus, ennek hiányában gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadó oklevéllel rendelkező: nevelőtanár, pedagógus, pedagógiai előadó, pszichopedagógus, gyógypedagógus

„67. § (5) A család külső férőhelyen történő elhelyezésére a családok átmeneti otthona szakmai munkakörben foglalkoztatott munkatársai tesznek javaslatot a szakmai programban foglaltak alapján. Külső férőhelyen kizárólag olyan család helyezhető el, amely esetén nincs szükség folyamatos szakmai segítség biztosítására. Külső férőhelyen válsághelyzetben lévő várandós anya nem helyezhető el.”

„70. § (5) A családok átmeneti otthonának külső férőhelye az ellátott család életvitelszerű tartózkodására szolgáló lakás, amelynek

a) száraznak, világosnak, jól szellőztethetőnek és fűthetőnek kell lennie,

b) rendelkeznie kell a mindennapi életvitelhez szükséges alapvető berendezési és használati tárgyakkal, és

c) olyan helyszínen kell lennie, amely nem lehet 30 kilométernél messzebb a családok átmeneti otthona székhelyétől vagy telephelyétől, és ahonnan a családok átmeneti otthona székhelyét vagy telephelyét tömegközlekedéssel egy órán belül el lehet érni.

(6) Az elhelyezett családok számára külön-külön lakást kell biztosítani.”

„71. § (3) A külső férőhely az elhelyezett család számára az (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti ellátásokat minden esetben, az (1) bekezdés c)–e) pontja és a 72. § szerinti ellátásokat különösen indokolt esetben, a család körülményeit figyelembe véve nyújtja.” (hatályos: 2018. 02. 01-jétől)

- Az Ákr. 2018. január 1-jei hatálybalépésével összefüggésben a korábban az Sznyr.-ben szereplő, **a szakkérdések vizsgálatát felölölő szabályok változatlan tartalommal áthelyezésre kerültek az Nmr. új 4/C. §-ába.**